

Butlletí del Consell General

Any 2022 – VIII Legislatura – Núm. 154/2022

14 de desembre del 2022

SUMARI	pàgina
2. PROCEDIMENT LEGISLATIU COMÚ	
2.2 Proposicions de llei	
660/2022	Admissió a tràmit i publicació de la Proposició de llei de modificació de la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra , i obertura del termini de presentació del criteri del Govern. 3
281/2022	Pròrroga al termini per a la presentació de l'informe en relació a la Proposició de llei reguladora de la iniciativa legislativa popular . 4
3. PROCEDIMENTS ESPECIALS	
3.7 Consolidació de la legislació vigent	
582/2022	Publicació de la Llei de text consolidat qualificada de partits polítics i finançament electoral . 5
583/2022	Publicació de la Llei de text consolidat qualificada del règim electoral i del referèndum . 32
4. IMPULS I CONTROL DE L'ACCIÓ POLÍTICA DEL GOVERN	
4.4.1 Preguntes	
663/2022	Publicació de la pregunta amb resposta escrita del Govern presentada per la M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, per escrit de data 12 de desembre del 2022, relativa a les despeses d'advocats pagades pel Govern per la seva defensa a nivell de l'afer BPA , (Reg. Núm. 993) 56

4.4.2 Respostes escrites

541/2022	Publicació de la resposta del Govern a les preguntes formulades per la M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per escrit de data 24 d'octubre del 2022, relatives a un projecte urbanístic al Tarter.	57
----------	--	----

4.4.3 Preguntes urgents

668/2022	Publicació de la pregunta amb resposta oral del Govern, presentada per la M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, per escrit de data 14 de desembre del 2022, relativa a quin pla de xoc o quines accions vol dur a terme la direcció del SAAS i la seva valoració pel que fa la direcció del SAAS , amb declaració d'urgència, (Reg. Núm. 1002).	59
669/2022	Publicació de la pregunta amb resposta oral del Govern presentada per la M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez, presidenta suplent del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per escrit de data 14 de desembre del 2022, relativa a les declaracions efectuades pel ministre Jordi Gallardo el dia 6 de desembre , amb declaració d'urgència, (Reg. Núm. 1003).	60
670/2022	Publicació de la pregunta amb resposta oral del Govern presentada per la M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per escrit de data 14 de desembre del 2022, relativa a l'estudi de l'Observatori de la infància 2021 i salut mental , amb declaració d'urgència, (Reg. Núm. 1004).	61

5. ALTRA INFORMACIÓ

5.2 Convocatòries

	Convocatòria de la Sessió Tradicional de Sant Tomàs pel dia 21 de desembre del 2022.	62
--	--	----

6. ORGANISMES ADSCRITS AL CONSELL GENERAL

6.1 Raonador del Ciutadà

667/2022	Admissió a tràmit i publicació de l' Informe anyal del Raonador del Ciutadà corresponent a l'any 2021 , i tramesa a la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals.	62
----------	--	----

2. PROCEDIMENT LEGISLATIU COMÚ

2.2 Proposicions de llei

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 14 de desembre del 2022, ha examinat el document que li han tramès els M. I. Srs. Ferran Costa Marimon, president del Grup Parlamentari Independent, Alexandra Codina Tort, consellera general del Grup Parlamentari Demòcrata, Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i Raul Ferré Bonet, president suplent del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, registrat en data 12 de desembre del 2022, sota el títol a **Proposició de llei de modificació de la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra**, i exercint les competències que li atribueix el Reglament del Consell General en els articles que es citaran, ha acordat:

1- D'acord amb l'article 18.1.d), admetre a tràmit aquest escrit sota la qualificació de Proposició de llei.

2- D'acord amb l'article 103.2, ordenar la seva publicació, i remetre-la al Govern perquè, en el termini de quinze dies, manifesti el seu criteri. El Govern haurà d'evacuar el seu informe per tot el dia 9 de gener del 2023, a les 13.30h.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 14 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet

Síndica General

Proposició de llei de modificació de la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra

Exposició de motius

El dia 14 d'octubre del 2021 el Consell General va aprovar la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra, que permet dotar a l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra (AQUA) d'una nova font de recursos que permeti un millor desenvolupament de les funcions que té atribuïdes, així com d'ajustar-se als criteris de sostenibilitat de les finances.

El 4 de maig del 2022 el Govern va aprovar el Decret 183/2022, del 4-5-2022, pel qual s'aprova el reglament d'autorització d'universitats i altres institucions d'ensenyament superior privades del sistema andorrà d'ensenyament superior, el qual encomana a l'AQUA l'avaluació dels plans estratègics de creació i implantació de les noves universitats o institucions d'ensenyament superior. Per tal d'adaptar-se al nou marc normatiu, i havent avançat en el desenvolupament de les funcions de l'AQUA creant avaluacions per a centres i institucions d'ensenyament superior, s'ha copsat la necessitat de crear noves taxes i actualitzar els imports de les actuals.

Així doncs, amb les finalitats ressenyades anteriorment, es promou aquesta Llei, que modifica l'article 6 de la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra.

Article 1. Modificació de l'article 6 Taxes

Es modifica l'article 6 de la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra, per afegir noves taxes. L'article 6 queda redactat com segueix:

“Article 6. Taxes

1. Les taxes pels serveis d'avaluació i acreditació prestat per l'AQUA son les següents:

a) Avaluació i acreditació dels ensenyaments:

- Avaluació i acreditació per a l'aprovació d'un pla d'estudis: 3000 € (inclou la primera modificació substancial del pla d'estudis).
- Avaluació i acreditació per a la renovació d'un pla d'estudis: 2000 € (inclou la primera modificació substancial del pla d'estudis).
- Avaluació i acreditació de la modificació substancial d'un pla d'estudis existent: 300 €.
- Avaluació per al seguiment d'un pla d'estudis existent: 300€

b) Avaluació i acreditació dels centres i institucions:

- Avaluació del pla estratègic de creació i implementació d'una universitat o d'una institució d'ensenyament superior privades: 7500 €.
- Avaluació i acreditació institucional: 5000 €.
- Avaluació per renovar l'acreditació institucional: 2500 €.

Disposició final. Entrada en vigor

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 14 de desembre del 2022, exercint les atribucions que li confereix l'article 80 del Reglament del Consell General, ha acordat, a demanda de la M. I. Sra. Ester Molné Soldevila, presidenta de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals, prorrogar el termini per a la presentació de l'informe en relació a la **Proposició de llei reguladora de la iniciativa legislativa popular**. El nou termini finalitza el dia 16 de gener del 2023, a les 17.30h.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 14 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

3. PROCEDIMENTS ESPECIALS

3.7 Consolidació de la legislació vigent

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 14 de desembre del 2022, ha constatat que dins del termini d'un mes des de la seva publicació en el Butlletí del Consell General, establert per l'article 116.6 del Reglament del Consell General, no han estat formulades objeccions per part dels consellers generals o dels grups parlamentaris, havent quedat aprovat el projecte de consolidació següent:

- Llei de text consolidat qualificada de partits polítics i finançament electoral.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 14 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Llei de text consolidat qualificada de partits polítics i finançament electoral

Exposició de motius

L'article 26 de la Constitució reconeix el dret dels andorrans a crear lliurement partits polítics. En un primer moment es varen regir en gran part per la normativa general aplicable a les associacions, fins a l'aprovació de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral, que va concretar el règim de creació, organització i funcionament dels partits polítics, d'acord amb les previsions constitucionals. L'esmentada Llei establia la llibertat de creació de partits polítics pels nacionals andorrans majors d'edat i en plena possessió dels seus drets civils i polítics i la llibertat d'afiliació dels andorrans i els estrangers residents legalment a Andorra; els procediments de constitució d'un partit; el registre de partits polítics, que té caràcter constitutiu; les regles mínimes referents a l'organització i el funcionament dels partits polítics per assegurar el compliment d'allò que exigeix la Constitució; els drets i deures dels membres; el finançament dels partits polítics, i el règim d'infraccions i sancions. El sistema de control que estableix assigna un paper central al Tribunal de Comptes. Així mateix, aquesta Llei va modificar parcialment el Codi penal i la Llei qualificada del Tribunal de Comptes.

Posteriorment, la Llei 4/2017, del 16 de març, qualificada de modificació de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral va efectuar un conjunt de canvis puntuals i algunes clarificacions a la Llei anterior per tal d'adequar la Llei a les recomanacions efectuades pel Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO) del Consell d'Europa. Les modificacions més importants es concreten a fer constar expressament els grups parlamentaris com a ens que no poden fer donacions als partits polítics ni a les candidatures. Així mateix, es va aprofitar per clarificar i simplificar algunes disposicions i

perfeccionar-ne la redacció; establir un sistema de finançament públic de partits polítics efectiu diferenciat del finançament de campanyes electorals, i, finalment, va modificar novament la Llei del Tribunal de Comptes.

En compliment del que establia la disposició final segona de la referida Llei 4/2017, es va aprovar, per Decret del 27 de setembre del 2017, la publicació del text refós de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral, però no un text consolidat, d'acord amb l'article 116 del Reglament del Consell General.

La Llei 33/2021, del 2 de setembre, de transparència, accés a la informació pública i govern obert, a la disposició transitòria tercera i la disposició final quarta determina noves modificacions a l'esmentada Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral. Així mateix, a la disposició final setena encomanava al Govern que en el termini màxim de sis mesos des de la data d'entrada en vigor de la dita Llei, presentés al Consell General el Projecte de Llei de text consolidat de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral, que inclogués les modificacions introduïdes fins a l'actualitat en aquesta Llei.

Per tot això, aquest text consolidat, a més d'incorporar les modificacions més recents dalt esmentades, cosa que ha implicat la renumeració d'alguns dels articles de la Llei inicial i efectuar les modificacions de les remissions internes corresponents, deroga totalment o parcialment algunes lleis, així com totes les disposicions de rang igual o inferior que en contradiguin el contingut.

Aquesta Llei de text consolidat de la Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral entrarà en vigor l'endemà de publicar-se al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Capítol primer. Creació de partits polítics

Article 1. Concepte i finalitat dels partits polítics

Els partits polítics són associacions voluntàries de ciutadans dotades de personalitat jurídica, la finalitat de les quals és contribuir al legítim funcionament del règim democràtic constitucional amb la finalitat d'aconseguir el bé comú servint a l'interès nacional.

Els partits polítics són instruments necessaris de la política nacional, de tal manera que no es podrà limitar la seva activitat excepte en els casos i mitjançant els procediments previstos en la present Llei.

Els partits polítics nomenaran candidats als càrrecs públics electius, podent presentar candidatures de ciutadans no afiliats sempre que aquesta possibilitat estigui admesa en els seus estatuts.

Article 2. Llibertat de creació

1. Els andorrans tenen dret a la lliure creació de partits polítics, d'acord amb la Constitució. Aquest dret s'exercirà en els termes que preveu aquesta Llei qualificada.

2. Poden constituir-se com a promotors de partits polítics les persones físiques de nacionalitat andorrana que siguin majors d'edat i que estiguin en plena possessió dels seus drets civils i polítics.

3. Els partits polítics poden formar unions i federacions.
4. Els partits polítics poden crear seccions juvenils. Els membres o militants d'aquestes seccions juvenils han de tenir almenys 16 anys d'edat.
5. Els partits polítics poden federar-se o associar-se a partits i unions de partits de caràcter internacional.

Article 3. Llibertat d'afiliació

1. Els andorrans i els estrangers legalment residents a Andorra tenen dret a afiliar-se als partits polítics.
2. Per afiliar-se a un partit polític cal ser major d'edat i disposar de plena capacitat d'obrar. Per afiliar-se a una secció juvenil d'un partit cal tenir almenys 16 anys d'edat.
3. L'afiliació i la permanència en un partit polític és voluntària. Ningú pot ser obligat a afiliar-se o a romandre afiliat a un partit polític.
4. No poden estar afiliats a partits polítics ni els batlles ni els magistrats ni els membres del Ministeri Fiscal. Els qui, estant afiliats a un partit polític ingressin a les institucions indicades, cessaran de ple dret en la seva condició d'afiliats i en els seus drets i obligacions com a tals.

Article 4. Constitució

Per constituir un partit polític cal l'acord de tres o més persones que compleixin els requisits de l'article 2.2, que manifestin en una acta fundacional la seva voluntat de constituir-lo, presentin uns estatuts provisionals i l'inscriguin en el Registre de partits polítics.

Article 5. Denominació

La denominació d'un partit polític no pot:

- a) Coincidir amb la d'un altre registrat prèviament ni ser tan similar que indueixi a confusió.
- b) Incloure expressions contràries a les lleis o a l'honor i als altres drets de les persones.
- c) Reproduir la d'un altre dissolt judicialment.

Article 6. Acta fundacional

1. L'acta fundacional ha de contenir:

- a) La identificació de les persones que el promouen, mitjançant l'expressió del seu nom i cognoms, número de passaport o de qualsevol altre document oficial d'identificació, data de naixement i domicili.
- b) La voluntat de constituir el partit polític, que s'acredita mitjançant la firma de l'acta.
- c) La denominació del partit polític que es proposa constituir.
- d) L'aprovació dels estatuts provisionals pels quals es regirà el partit polític, que han de contenir les dades que assenyalava l'article 7.

- e) Les persones que formaran els òrgans directius provisionals.
  - f) El lloc i la data on s'estén el document.
2. L'acta fundacional s'ha d'eleva a escriptura pública davant Notari autoritzat a Andorra.

Article 7. Estatuts

1. Els estatuts han de contenir, almenys:
- a) La denominació del partit, d'acord amb l'article 5.
  - b) El domicili social, que ha de radicar-se a Andorra.
  - c) L'ideari o el programa general del partit.
  - d) La composició, l'estructura, les competències i el funcionament dels òrgans del partit, segons els criteris generals que estableix el capítol segon. En especial, establiran els procediments de designació dels candidats electorals.
  - e) Els drets i els deures dels afiliats, d'acord amb els articles 14 i 15, i en particular, el deure d'efectuar les declaracions de patrimoni corresponents en cas de resultar subjectes a aquesta obligació de conformitat amb la Llei de transparència, accés a la informació pública i govern obert.
  - f) La pèrdua de la condició d'afiliat, els procediments sancionadors contra els afiliats i el sistema de garanties.
  - g) El règim econòmic i patrimonial, d'acord amb les previsions d'aquesta Llei.
  - h) Les causes de dissolució i l'aplicació, si és el cas, dels drets i del patrimoni del partit.
2. Els estatuts que acompanyin l'acta fundacional és suficient que continguin les matèries indicades en les lletres a), b) i c) de l'apartat anterior. En aquest cas, la comissió promotora convocarà una assemblea general dels afiliats en el termini de sis mesos des de la inscripció, en la qual s'aprovaran els estatuts definitius i s'elegiran els òrgans directius.

Article 8. Registre

1. Els partits adquireixen personalitat jurídica mitjançant la seva inscripció en el Registre de partits polítics, a partir del dia següent a la seva inscripció. Fins aquest moment, els promotors responen personalment i de manera solidària per les actuacions que realitzin en nom del partit polític en procés de constitució.
2. Els promotors han de presentar la sol·licitud d'inscripció al Registre, acompanyada de l'acta fundacional i els estatuts que en tot cas hauran de satisfer els requisits que contempla l'article 7.
3. El responsable del Registre inscriurà el partit en el termini de 30 dies des de la presentació de la sol·licitud, llevat que consideri que concorre alguna de les causes de denegació de la inscripció que determina l'article següent.
4. El Registre de partits polítics depèn del ministeri responsable de l'interior. El ministre responsable d'interior nomena i cessa el responsable del Registre de partits polítics.

5. El Registre de partits polítics és públic i es regeix per aquesta Llei, el reglament que aprovi el Govern i, subsidiàriament, per la normativa d'associacions.

Article 9. Causes de denegació de la inscripció

La inscripció d'un partit polític en el Registre de partits polítics només pot denegar-se per una de les causes següents:

- a) Manca o defectes de la documentació necessària per a la inscripció segons els articles 6 i 7.
- b) No preveure un funcionament o una organització de caràcter democràtic, d'acord amb el que disposa el capítol segon.
- c) Indicis d'il·licitud penal.
- d) Successió d'un partit dissolt judicialment.

Article 10. Procediment

1. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que la documentació presentada per a la inscripció del partit polític és incompleta o té defectes, ho comunicarà als promotors perquè esmenin les deficiències observades dins del termini dels 30 dies següents, amb suspensió del termini per inscriure. Transcorregut el termini d'esmena sense que els promotors hagin esmenat les deficiències advertides, l'expedient es considera caducat i el responsable del Registre en declararà l'arxiu.

Contra aquesta resolució es pot interposar recurs administratiu davant del ministre responsable d'interior. Aquest recurs té caràcter potestatiu. Els promotors poden presentar demanda judicial directa contra la resolució administrativa pel procediment urgent i preferent de tutela dels drets i les llibertats fonamentals.

2. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que el partit polític presenta una organització o un funcionament que no respon als criteris democràtics que estableix el capítol segon, en donarà compte al ministre responsable d'interior, amb suspensió del termini per inscriure.

El ministre responsable d'interior, en el termini de 30 dies, resoldrà inscriure el partit polític en el Registre o bé requerirà els promotors perquè modifiquin, en el termini de 30 dies, els estatuts o l'altra documentació presentada a fi de complir els criteris d'organització i funcionament democràtics que estableix el capítol segon. Transcorregut aquest termini sense haver comunicat la modificació dels estatuts o altra documentació, l'expedient es considera caducat i el responsable del Registre en declararà l'arxiu, sense perjudici dels recursos que es puguin interposar.

Transcorregut el termini de 30 dies de què disposa el ministre per dictar la resolució a què fa referència el paràgraf anterior sense que l'hagi adoptada, s'inscriurà el partit polític en el Registre de partits polítics.

Contra la resolució del ministre responsable d'interior els promotors poden presentar demanda judicial pel procediment urgent i preferent de tutela dels drets i les llibertats fonamentals.

3. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que la sol·licitud d'inscripció presenta indicis d'il·licitud penal, en donarà compte al ministre responsable d'interior, que ho comunicarà al Ministeri Fiscal, que en el termini de 30 dies podrà exercir les accions judicials que corresponguin o bé retornar l'expedient al ministre de l'interior, per a la seva inscripció. Si el Ministeri Fiscal no exerceix accions judicials en aquest termini, s'inscriurà el partit polític en el Registre de partits polítics.

4. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que els sol·licitants pretenen succeir un partit dissolt judicialment, en donarà compte al ministre responsable d'interior, que sol·licitarà informe al Fiscal General de l'Estat. El ministre, en el termini de 60 dies des de la presentació de la sol·licitud d'inscripció, resoldrà inscriure el partit o denegar la inscripció. En aquest cas, els promotors podran recórrer davant la Sala contenciosa-administrativa del Tribunal Superior, en els termes de l'article 20.

Capítol segon. *Organització i funcionament*

Article 11. *Principis generals*

D'acord amb el que estableix l'article 26 de la Constitució, el funcionament i l'organització dels partits polítics han de ser democràtics i les seves actuacions, conformes a la llei.

Article 12. *Organització democràtica*

1. L'òrgan superior de cada partit polític estarà constituït per una assemblea general on podran participar tots els seus membres, directament o per mitjà de representants, segons fixin els estatuts.

2. L'assemblea general, amb la denominació que rebi als estatuts de cada partit, elegirà els òrgans generals de govern del partit i podrà destituir-los, en els termes que fixin els estatuts.

3. Els estatuts determinaran les altres competències de l'assemblea general, que en tot cas comprendran l'aprovació i modificació dels estatuts, l'aprovació del programa o ideari general del partit, la incorporació del partit a federacions i unions de partits i la seva dissolució.

Article 13. *Funcionament democràtic*

1. Els estatuts preveuran el funcionament dels òrgans interns del partit, segons criteris democràtics.

En especial, establiran:

a) Procediments de control democràtic dels òrgans directius.

b) Procediments que promoguin la paritat de gènere.

c) Regles per la convocatòria dels òrgans col·legiats, que s'haurà de fer amb antelació suficient i amb expressió dels temes per tractar.

d) El règim de majoria per prendre decisions. Si no s'especifica altra cosa, les decisions es prenen per majoria simple. L'elecció de persones als òrgans directius es farà mitjançant votació secreta.

2. Els estatuts preveuran procediments per a la participació dels membres del partit en la designació dels candidats que presenti a les eleccions.

Article 14. Drets dels membres

1. Els estatuts establiran els drets dels afiliats, que en tot cas comprendran:

- a) Assistir i participar en l'assemblea general, personalment o a través de representants, segons disposin els estatuts.
- b) Ser elegit als òrgans directius i participar en la seva elecció, en els termes que s'estableixin.
- c) Participar en les activitats del partit.
- d) Rebre informació de les activitats del partit, de les decisions dels òrgans directius i de l'estat de comptes.
- e) Recórrer als òrgans interns de garantia en cas de ser sancionats.
- f) Causar baixa en el partit, amb la mera comunicació d'aquesta voluntat.

2. Tots els membres tenen igualtat de drets, sense perjudici que els estatuts puguin introduir diferències entre andorrans i estrangers d'acord amb la distinció de drets polítics que estableix el capítol quart del títol II de la Constitució.

Article 15. Deures dels membres

Els membres d'un partit polític s'obliguen a:

- a) Respectar els estatuts i el programa del partit.
- b) Col·laborar en la consecució de les finalitats del partit.
- c) Respectar i complir els acords adoptats pels òrgans del partit.
- d) Contribuir al sosteniment econòmic del partit, abonant les quotes i contribucions que s'estableixin estatutàriament.
- e) Efectuar les declaracions de patrimoni corresponents en cas de resultar subjectes a aquesta obligació de conformitat amb la Llei de transparència, accés a la informació pública i govern obert.

Article 16. Garanties

1. Els estatuts preveuran el règim sancionador i disciplinari dels membres del partit, que inclourà les infraccions i les seves corresponents sancions, que seran raonables i proporcionades.

2. La suspensió de militància, l'expulsió i qualsevol altra sanció que impliqui privació de drets dels membres només es podrà prendre com a resultat d'un procés contradictori on l'afectat hagi pogut ser escoltat.

3. Sense perjudici dels recursos legals que pugui interposar, el membre del partit que hagi estat sancionat podrà recórrer a un òrgan intern del partit, amb facultats per revisar la sanció.

Article 17. Principi de legalitat d'actuació

1. Els partits polítics exerciran lliurement les seves activitats, amb ple respecte de la Constitució i de les lleis.

L'actuació contra la Constitució i les lleis és causa de suspensió de les activitats del partit i de la seva dissolució, en els termes del capítol tercer.

2. Els partits podran establir regulacions i protocols interns d'actuació dels òrgans del partit i dels seus membres, així com procediments interns per la seva garantia i control, amb la finalitat d'assegurar el compliment estricte de la legalitat i dels propis estatuts. L'existència d'aquestes regulacions i protocols, així com les garanties establertes pel seu compliment, serà tinguda en compte adequadament als efectes de la possible imputació al partit de les accions il·legals que eventualment puguin cometre els seus membres.

Capítol tercer. Suspensió i dissolució**Article 18. Dissolució i extinció**

1. Els partits polítics es dissolen:

a) Per decisió del propi partit, en els termes previstos en els seus estatuts, subjecta a ratificació de l'òrgan judicial.

b) Per decisió judicial, en els termes previstos en aquest capítol.

c) Per la seva fusió amb un altre partit polític, en els termes previstos en els seus estatuts.

2. La dissolució d'un partit polític s'inscriurà en el Registre de partits polítics i extingirà la seva personalitat jurídica.

Article 19. Causes de suspensió i dissolució

1. Només es pot ordenar la suspensió d'activitats d'un partit polític o la seva dissolució per les causes següents:

a) Comissió d'il·lícits penals.

b) Vulneració dels principis democràtics i els valors constitucionals proclamats a l'article 1.2 de la Constitució a través d'actuacions que vulnerin els drets i llibertats de les persones reconeguts al títol II o que utilitzin, incitin o justifiquin la violència.

c) Vulneració de la legalitat vigent.

d) Establiment d'una organització o d'un funcionament no democràtic, que no respecti el que disposen els articles 11 a 13.

e) La no reversió de la causa que ha motivat la suspensió d'activitats, un cop transcorregut el termini de la suspensió fixat.

2. El Fiscal General de l'Estat instarà la suspensió d'un partit polític quan hagi comès actes contemplats en el primer apartat.

3. El Fiscal General de l'Estat ha d'instar la dissolució d'un partit polític quan concorri el supòsit previst a la lletra e) del primer apartat, i també quan s'hagin comès altres actes establerts en el mateix apartat de manera greu o reiterada.

4. Per imputar al partit les conductes de l'apartat primer es tindrà en compte l'existència de regulacions i protocols interns de conducta i de procediments de control corresponents.

Article 20. Competència judicial per a la dissolució

1. La competència per declarar la dissolució d'un partit polític correspon en exclusiva al Tribunal Superior.

2. Coneixerà de les demandes de dissolució i dels seus incidents:

a) La Sala penal, si la demanda es basa en la causa prevista a la lletra a) de l'article 19.1.

b) La Sala administrativa, si la demanda es basa en les altres causes previstes a l'apartat 1 de l'article 19 o en el supòsit previst a la lletra a) de l'apartat 1 de l'article 18.

Si la demanda es basa en la lletra a) de l'article 19.1 i en una altra causa del mateix article, la sala competent serà la Sala penal.

3. Contra la sentència de la sala del Tribunal Superior es podrà interposar recurs davant del propi Tribunal Superior, que serà conegut pels magistrats que no hagin participat en la sentència recorreguda. Contra aquesta sentència, si escau, es podrà interposar recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional.

4. El procediment davant del Tribunal Superior es tramitarà de manera urgent i preferent.

5. En una causa de dissolució es pot demanar com a mesura cautelar la suspensió d'activitats del partit polític. Aquesta petició es tramitarà com incident dins del procés general, amb urgència i amb caràcter preferent.

6. La dissolució d'un partit polític la insta el propi partit o el Fiscal General de l'Estat.

Article 21. Competència judicial per a la suspensió d'activitats

1. La suspensió d'activitats d'un partit polític, com a causa principal referida a una activitat determinada o com a mesura cautelar en una causa de dissolució, només pot ser acordada pel Tribunal Superior, en els mateixos termes que l'article anterior.

2. La suspensió d'una determinada activitat d'un partit polític només pot ser instada pel Ministeri Fiscal. Si una persona considera que una activitat d'un partit polític incorre en una causa de suspensió, podrà dirigir-se al Ministeri Fiscal perquè emprengui les accions que consideri necessàries.

Article 22. Efectes de la dissolució i la suspensió d'activitats

1. La dissolució per ordre judicial d'un partit polític comportarà el cessament de la seva activitat, la liquidació del seu patrimoni i la seva baixa automàtica en el Registre de partits polítics, sense perjudici de les responsabilitats personals que corresponguin als seus dirigents o als seus membres.

2. No es podrà crear cap partit polític amb la mateixa denominació d'un altre que hagi estat dissolt per ordre judicial o que pretengui succeir-lo.

3. La resolució judicial que acordi la liquidació del patrimoni del partit dissolt nomenarà un liquidador. L'autoritat judicial haurà de donar publicitat a les propostes d'adjudicació que faci el liquidador, i autoritzarà sempre la millor oferta econòmica. També ha d'autoritzar la retribució del liquidador.

4. La suspensió d'un partit polític comportarà el cessament temporal de les seves activitats, en els termes que estableixi la resolució judicial que ho acordi. En aquesta resolució ha de constar l'abast de la suspensió d'activitats, que l'autoritat judicial determina tenint en compte la salvaguarda de l'interès general, així com el termini màxim de la suspensió, que en cap cas pot ser superior a quatre anys.

Capítol quart. *Finançament dels partits polítics*

Secció primera. *Disposicions generals*

Article 23. *Àmbit*

1. Els partits polítics es finançaran exclusivament mitjançant les fonts i els procediments que estableix aquesta Llei.

2. Les disposicions d'aquesta Llei sobre donacions, crèdits, rendiments d'activitats i de gestió del patrimoni propi i herències i llegats dels partits polítics s'apliquen també a les fundacions i altres entitats que hi estiguin vinculades.

S'entén que una entitat està vinculada a un partit polític quan estatutàriament s'estableixi una relació estable entre elles, quan hi hagi una alta coincidència de les persones que formen part dels seus respectius òrgans directius o quan existeixi de fet una relació estreta i permanent entre les seves activitats.

3. Les associacions i, en general, les agrupacions de persones, inscrites o no en el Registre d'associacions, que es presentin a eleccions resten sotmeses, durant tota la legislatura o mandat comunal, a les disposicions d'aquest capítol, i en particular, al règim d'infraccions i sancions i al control del Tribunal de Comptes, sempre que compleixin una de les següents condicions:

- a) hagin obtingut representació al Consell General o als consells dels comuns; o
- b) continuïn la seva activitat amb vocació de concórrer a processos electorals generals o comunals.

Article 24. *Fonts de finançament*

1. Els partits polítics finançaran les seves despeses mitjançant:

- a) Les quotes dels seus afiliats i simpatitzants i dels seus càrrecs electes remunerats i dels titulars de llocs de lliure designació, així com les contribucions personals que realitzin els candidats.

- b) Les donacions, en diners o en espècies, els serveis gratuïts o a preu reduït que percebin en els termes i condicions previstos en la present Llei.
  - c) Els fons procedents dels crèdits d'entitats financeres i altres serveis financers.
  - d) El rendiment de les activitats que realitzin, pròpies dels partits polítics, i els rendiments procedents de la gestió del seu propi patrimoni, els beneficis procedents de les seves activitats promocionals, i els que puguin obtenir dels serveis que puguin prestar en relació amb els seus fins específics.
  - e) Les herències i llegats que rebin.
  - f) Els recursos procedents del finançament públic.
2. Els partits polítics només podran tenir ingressos provinents de nacionals o residents al Principat d'Andorra.
  3. Per a garantir la igualtat efectiva en el dret de participació política, el finançament privat queda restringit pels límits establerts a la present Llei.

Secció segona. *Fonts de finançament privat*

Article 25. *Quotes*

1. Els estatuts determinaran el procediment pel qual el partit pot aprovar l'establiment de les quotes generals i periòdiques dels afiliats i, en el seu cas, dels simpatitzants per contribuir a sostenir les despeses.
2. Els estatuts determinaran igualment el procediment per establir, en el seu cas, les quotes especials que s'exigeixin als càrrecs públics remunerats i als titulars de llocs de lliure designació. El Tribunal de Comptes pot recomanar la reducció d'aquesta aportació si estima, en informe motivat, que la seva quantia pot afectar el principi d'objectivitat en l'actuació de l'Administració pública.

Aquestes aportacions es realitzaran en un compte destinat específicament a aquesta comesa i no poden superar el 10 % del salari net anual de la persona.

3. Les quotes i aportacions dels afiliats i simpatitzants hauran de realitzar-se mitjançant domiciliació bancària de la qual sigui titular l'afiliat o mitjançant ingrés nominatiu en el compte que designi el partit.

Article 26. *Donacions*

1. Els partits polítics podran rebre donacions no finalistes, nominatives, en diner o en espècie, procedents únicament de persones físiques, dintre dels límits i d'acord amb els requisits i condicions establertes en aquesta Llei.
2. S'entén per donació, als efectes d'aquesta Llei, qualsevol aportació en béns o serveis amb valor econòmic que es faci sense cap contraprestació, incloses les aportacions personals dels membres del partit i dels candidats electorals. Queda exceptuat el treball voluntari que dediquin al partit els seus membres i simpatitzants i els candidats electorals.

3. Les persones físiques podran realitzar donacions als partits polítics per un valor màxim anual de 6.000 euros per partit.

4. No poden efectuar donacions als partits polítics, ni directament ni indirecta:

a) Les persones jurídiques, els ens sense personalitat jurídica i les altres entitats, i en concret les fundacions, les associacions i els grups parlamentaris.

b) Les persones físiques que, mitjançant contracte vigent, prestin serveis o realitzin subministraments o obres per a alguna de les administracions públiques.

c) Les entitats públiques, parapúbliques i de dret públic i les societats públiques, i en general les participades amb capital públic, ni de les seves fundacions.

5. No podran contractar serveis o subministraments amb les administracions públiques les persones físiques que hagin realitzat donacions als partits polítics durant el període d'un any anterior.

6. Els partits no acceptaran donacions anònimes.

7. Les donacions dineràries s'ingressaran en un compte obert amb aquesta finalitat exclusiva en una entitat financera, fent constar el nom i identificació fiscal del donant, el seu domicili, la quantia donada i la data de la donació. L'entitat financera on es realitzi la imposició estarà obligada a estendre al donant un document acreditatiu en què constin els extrems anteriors.

8. Quan es tracti de donacions en espècie, l'efectivitat de les percebudes s'acreditarà mitjançant certificació expedida pel partit polític en la qual s'haurà de fer constar, a més de la identificació del donant, el document públic o document autèntic que acrediti l'entrega del bé donat fent menció expressa del caràcter irrevocable de la donació. Les donacions en espècie seran valorades d'acord amb la normativa vigent de comptabilitat dels empresaris.

9. Totes les donacions són irrevocables i no poden estar subjectes a una finalitat o condició.

10. Els partits polítics no podran acceptar, ni directament ni indirecta, donacions que excedeixin els límits o incompleixin les condicions establertes en la present Llei.

11. Els partits polítics no podran acceptar donacions provinents de Govern, partits polítics o entitats públiques estrangeres. Queden excloses d'aquesta prohibició les subvencions de les federacions o organismes internacionals dels quals els partits polítics en siguin membre per a projectes democràtics i concrets que es vulguin dur a terme en pro de l'interès general. En aquest cas, aquestes subvencions i el seu destí, que obligatòriament haurà de ser aquell projecte o projectes en concret, hauran de constar als comptes del partit i estan sotmeses al mateix règim de límit de quantitat, control i publicitat que les donacions fetes per persones físiques als partits polítics previst en el present article.

I en tots els casos, les subvencions rebudes no podran superar en cap cas el 40% del cost total del referit projecte.

12. Els partits polítics han de posar en coneixement del Tribunal de Comptes totes les donacions rebudes, amb la informació que preveuen els apartats 7 i 8 d'aquest article, en el termini màxim de vuit dies hàbils a partir del dia de la donació.

El Tribunal de Comptes farà públics, cada sis mesos, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, els llistats amb dita informació.

13. Els partits polítics no poden acceptar que, ni directament ni indirecta, terceres persones assumeixin de forma efectiva el cost de les seves adquisicions de béns, obres o serveis o qualsevol altra despesa que generi la seva activitat.

14. Si un crèdit o un préstec concedit a un partit polític és assumit per una altra persona, en virtut d'un aval o una altra figura jurídica anàloga, aquest fet es considera a tots els efectes com una donació si la persona esmentada no exerceix en un termini raonable les accions oportunes per rescabalar-se.

Article 27. Crèdits

1. Els partits polítics només podran realitzar operacions de crèdit i obtenir serveis financers amb entitats financeres.

2. La condonació d'interessos o de capital i l'establiment de condicions favorables diferents de les ordinàries de mercat o dels usos habituals del tràfic mercantil seran considerats com a donacions i hauran de seguir el règim previst a l'article 26.

3. La documentació sobre les operacions de crèdit i sobre les contemplades en l'apartat anterior hauran de ser aportades pel partit al Tribunal de Comptes, que podrà també reclamar-les a les entitats financeres.

Article 28. Rendiments d'activitats pròpies

Els partits polítics no poden realitzar activitats de caràcter professional, empresarial o mercantil.

No tindran aquesta consideració les activitats que puguin realitzar en el marc de les seves finalitats, incloses les de caràcter promocional i les destinades a la recaptació de fons.

Els fons o els resultats econòmics obtinguts d'aquestes activitats seran consignats degudament en la comptabilitat del partit.

Article 29. Rendiments patrimonials

Els partits tenen capacitat per administrar el patrimoni propi. Els rendiments obtinguts constituïran en tot cas ingressos del partit.

Les transmissions patrimonials en què intervingui el partit han de ser consignades específicament en la comptabilitat del partit, amb identificació dels béns objecte de transmissió i de totes les persones intervinents.

Article 30. Llegats i herències

Els llegats i les herències que rebin els partits polítics seran consignats específicament en la comptabilitat del partit, amb identificació dels béns rebuts i del transmissor.

Els partits no podran acceptar llegats ni herències que estableixin condicions o estipulacions que condicionin la seva acció política.

L'acceptació d'una herència per part d'un partit es farà sempre a benefici d'inventari.

Secció tercera. Fonts de finançament públic

Article 31. Finançament públic

El finançament públic dels partits polítics prové exclusivament de la subvenció de representació que regula aquesta Llei.

Article 32. Subvenció de representació

1. Els partits polítics constituïts de conformitat amb aquesta llei reben una subvenció de representació per sufragar les seves despeses de funcionament. Aquesta subvenció és diferent de la subvenció per sufragar despeses electorals que regulen els articles 44 i 45.

Aquesta subvenció és de caràcter anual i es percep durant tota la durada d'una legislatura. En cas de que la legislatura comenci o acabi en una data diferent a l'inici o l'acabament de l'any natural, la subvenció es distribueix de manera proporcional als mesos de l'any natural corresponents a la nova legislatura.

La liquidació d'aquest import es realitzarà per mitjà d'una partida prevista en el Pressupost General de l'Estat del mateix exercici en forma de pagaments trimestrals prèvia verificació que els partits que han de rebre la subvenció estiguin inscrits al registre de partits polítics.

2. Per tenir dret a dita subvenció, cal que el partit polític hagi concorregut, sol o en coalició, a les eleccions de la legislatura durant la qual es percep la subvenció, i que la candidatura amb la qual concorri hagi obtingut com a mínim un 10% dels vots emesos en la circumscripció corresponent, encara que no hagin obtingut representació al Consell General o als comuns.

Si un cop iniciada la legislatura, una candidatura electoral es constitueix com a partit polític, aquest rebrà la subvenció de representació en base als resultats electorals obtinguts i amb un import proporcional al període de l'any natural restant a comptar des del dia en que quedi formalment inscrit.

En el cas que una candidatura rebi el suport de varis partits polítics, la subvenció serà distribuïda segons l'acord que aquests determinin de manera prèvia en el si de la candidatura i a manca d'aquest, de manera proporcional a la representació de dits partits en la candidatura.

Les candidatures que no siguin presentades per cap partit polític, encara que obtinguin representació al Consell General o als comuns, no poden rebre la subvenció de representació.

3. La subvenció de representació destinada a sufragar les despeses de funcionament s'estableix per cada any natural en base als següents criteris:

a) Bases de càlcul:

- 5.000 € als partits que componen la llista nacional en les eleccions al Consell General;
- 1.400 € als partits que componen la llista parroquial en les eleccions al Consell General; i
- 1.400 € als partits que componen la llista en les eleccions comunals.

La distribució de l'import base entre els diferents partits integrants d'una candidatura s'efectuarà d'acord amb l'establert a l'apartat segon del present article, i haurà de ser comunicada al Govern a l'inici de cada legislatura i abans del pagament de la primera subvenció.

b) Determinació de l'import de la subvenció:

L'import de la subvenció de representació d'un partit polític serà el resultat de la suma de les diferents bases que correspongui a cada partit d'acord amb allò establert a l'apartat a anterior.

Secció quarta. Règim comptable

Article 33. Administrador

1. Tot partit ha de nomenar un administrador general responsable dels seus ingressos i despeses i de la seva comptabilitat. El seu nom serà comunicat al Tribunal de Comptes.
2. L'administrador del partit polític pot ser designat administrador electoral, amb les funcions que li assigna el capítol cinquè.

Article 34. Obligacions comptables

1. Tot partit polític ha de portar la comptabilitat adequada, segons els principis generalment acceptats i d'acord amb els models, indicacions i criteris que estableixi el Tribunal de Comptes, que permeti el compliment de les obligacions que estableix aquesta Llei, el coneixement de la seva situació financera i patrimonial i el seu control per part del Tribunal de Comptes.

2. La comptabilitat del partit contindrà de manera detallada l'estat d'ingressos i de despeses i l'inventari de béns.

3. En especial, en els llibres de tresoreria s'hi anotaran de manera separada els ingressos corresponents a:

- les quotes dels membres i simpatitzants;
- les donacions privades;
- les operacions de crèdit;
- els rendiments d'activitats pròpies;
- els rendiments patrimonials;
- els llegats i herències rebudes;
- la subvenció pública general;
- les subvencions electorals.

Igualment, s'hi anotaran les despeses, com a mínim, següents:

- despeses de personal;

- despeses d'adquisició de béns i serveis;
- despeses financeres de crèdits;
- altres despeses d'administració;
- despeses de les activitats pròpies dels partits.

S'anotaran també les operacions de capital relatives a:

- crèdits d'institucions financeres;
- inversions;
- deutors i creditors.

4. Abans del dia 1 de març cada partit aprovarà els seus comptes anuals corresponents a l'exercici anterior, que inclouran el balanç, el compte de resultats, l'inventari de béns i una memòria explicativa.

Els comptes anuals inclouran la totalitat dels actius i els passius del partit, inclòs els de caràcter electoral.

La memòria inclourà la relació de subvencions públiques i de donacions privades rebudes de persones físiques amb referència concreta, en cadascuna d'elles, dels elements que permetin identificar al donant i senyalar l'import de capital rebut.

La memòria haurà d'anar acompanyada d'un annex on s'especifiquin les condicions contractuals estipulades dels crèdits o préstecs de qualsevol classe que mantingui el partit amb entitats de crèdit, amb identificació de l'entitat concedent, l'import atorgat, el tipus d'interès i el termini d'amortització i el deute pendent al tancament de l'exercici amb indicació de qualsevol contingència rellevant sobre el compliment de les condicions pactades.

Tots els partits polítics hauran de remetre els comptes anuals consolidats, degudament formalitzats al Tribunal de Comptes abans del dia 1 d'abril. Una vegada presentats, s'hauran de remetre en el termini màxim d'un mes, al Registre de partits polítics, amb la justificació emesa pel Tribunal de Comptes conforme s'ha efectuat la seva presentació.

5. El Tribunal de Comptes concretarà els criteris i estàndards aplicables a la comptabilitat dels partits, en exercici de les funcions que li atribueix l'article 5 de la seva Llei.

6. Els partits polítics conservaran la documentació comptable i la que li doni suport per un període de deu anys.

7. Les regles i el format adequat de comptabilitat que estableixi el Tribunal de Comptes resultarà d'aplicació al finançament de totes les formacions polítiques i llistes de candidats que participin a les eleccions, tant dins com fora del període de les eleccions.

Secció cinquena. Control de comptes

Article 35. Control intern

1. Els partits han d'establir controls interns dels seus comptes, que garanteixin la transparència i el compliment de les seves obligacions legals en matèria de finançament. En la memòria dels comptes anuals, informaran el Tribunal de Comptes dels procediments establerts.
2. Els partits poden contractar els serveis d'auditors externs per verificar el seus comptes anuals.
3. Els informes que s'elaborin en aplicació dels apartats 1 i 2 seran adjuntats als comptes anuals que el partit remeti al Tribunal de Comptes.

Article 36. Control del Tribunal de Comptes

1. El Tribunal de Comptes fiscalitzarà els comptes anuals dels partits polítics, sense perjudici de la fiscalització de les despeses electorals en els termes del capítol cinquè.
2. A l'efecte de l'apartat anterior, els partits polítics remetran al Tribunal abans del dia 1 d'abril de cada any els comptes corresponents a l'anualitat anterior, degudament aprovats. La documentació comptable es remetrà acompanyada d'una memòria econòmica on es resumeixin els ingressos i les despeses del partit, amb el format que fixi el Tribunal de Comptes.
3. El control del Tribunal de Comptes s'estendrà sobre tots els fons gestionats pels partits, inclosos els ingressos de caràcter privat.
4. El Tribunal de Comptes elaborarà un informe provisional de fiscalització dels comptes de cada partit polític, en el termini de quatre mesos a comptar des de la seva recepció, fent constar especialment les observacions relatives a la falta de justificació d'ingressos o de despeses, irregularitats comptables, vulneracions dels límits i condicions dels ingressos i qualsevol altra irregularitat, econòmica o comptable.
5. El Tribunal de Comptes pot requerir els partits polítics perquè facilitin la documentació o la informació sobre la seva situació econòmica, financera i patrimonial que necessiti per emetre el seu informe de fiscalització. Els requeriments seran satisfets en el termini màxim de quinze dies. Si no fos possible per les circumstàncies concretes del cas, el partit polític ho posarà en coneixement del Tribunal, que fixarà el termini adient, que en cap cas excedirà de dos mesos.

A més, les persones i entitats que haguessin mantingut relacions de naturalesa econòmica amb els partits polítics estaran obligats, si són requerits pel Tribunal de Comptes, a proporcionar la informació i justificació detallada de les operacions realitzades.

6. L'informe provisional de fiscalització serà notificat al partit polític en el termini de tres dies des de la seva aprovació pel Tribunal. El partit podrà formular al·legacions en el termini de quinze dies, ampliable fins a trenta.

7. El Tribunal de Comptes emetrà l'informe definitiu de fiscalització en el termini de trenta dies des de la finalització del termini d'al·legacions. Per acord del Tribunal, aquest termini pot ser prorrogat trenta dies més si la complexitat del cas ho requereix.

L'informe definitiu verificarà la regularitat dels comptes del partit i de la seva gestió econòmic-financera, així com el compliment de les obligacions que deriven d'aquesta Llei. L'informe farà constar totes les irregularitats i infraccions que hagi detectat i les mesures adoptades o proposades per corregir-les i sancionar-les. Podrà incloure també recomanacions i propostes per millorar la gestió econòmica i comptable dels partits.

8. Si el Tribunal de Comptes observa falta de justificació de les despeses, ordenarà la devolució de la subvenció general per l'import equivalent, sense perjudici, si escau, de les responsabilitats que corresponguin. Aquest import serà deduït de la subvenció següent en cas que no s'hagi rescabalat abans de la seva percepció. Aquesta reducció pot fer-se efectiva en diferents exercicis pressupostaris i es mesurarà tenint en compte els avantatges derivats de l'actuació il·lícita del partit o coalició.

Les resolucions del Tribunal que ordenin el reintegrament de fons públics són recurribles judicialment davant la Batllia.

9. Si el Tribunal de Comptes observés irregularitats en la gestió dels fons que puguin constituir infraccions previstes a l'article 37, iniciarà el procediment que preveu l'article 39.

Si advertís indicis racionals de conductes delictives, ho comunicarà al Ministeri Fiscal.

10. El Tribunal de Comptes inclou en la seva memòria anual d'activitats els resultats de la fiscalització dels comptes dels partits polítics, així com un exemplar dels comptes esmentats. L'informe anual conté les recomanacions i les propostes que el Tribunal estimi convenients per garantir el compliment de la Llei i millorar el règim del finançament dels partits polítics.

Aquesta memòria es publica al Butlletí del Consell General, tal com preveu l'article 32 de la Llei del Tribunal de Comptes.

11. El Tribunal de Comptes, a petició del Consell General o quan ho estimi convenient, podrà elaborar i elevar al Consell General informes, memòries i estudis sobre el finançament dels partits polítics, incloent les recomanacions i propostes que estimi convenients.

Secció sisena. Infraccions i sancions

Article 37. Infraccions

1. Amb independència de les responsabilitats civils i penals que corresponguin, se sancionen com infraccions en matèria de finançament dels partits polítics les conductes següents:

a) Rebre donacions privades per sobre de les quanties màximes o amb vulneració de les condicions establertes per aquesta Llei.

b) Que els partits polítics efectuïn aportacions a les candidatures electorals per sobre dels límits de despesa màxima electoral, amb contravenció de les disposicions de l'article 43, apartat 3, lletra a).

c) Infringir les obligacions comptables que deriven d'aquesta Llei, de manera que s'impedeixi o es dificulti greument el coneixement de la situació financera i patrimonial dels partits polítics.

d) No remetre els comptes al Tribunal de Comptes dins el termini i en les condicions establertes per aquesta Llei.

e) No atendre els requeriments del Tribunal de Comptes o obstaculitzar de qualsevol manera la seva fiscalització.

f) Les altres vulneracions de les obligacions que estableix el capítol quart de la Llei.

2. Són responsables de les infraccions les persones que cometin les conductes de l'apartat anterior. Si no fos possible individualitzar la conducta o imputar-la a una persona concreta, serà responsable el partit polític.

Per imputar al partit les conductes de l'apartat primer es tindrà en compte:

a) L'existència de regulacions i protocols interns de conducta.

b) L'existència de procediments eficaços de control.

3. El termini de prescripció de les infraccions establertes en aquest article és de cinc anys.

4. Als efectes de les infraccions previstes en aquest article i de les restants disposicions d'aquesta secció, les associacions i agrupacions de persones previstes a l'article 23.3 s'equiparen als partits polítics.

Article 38. Sancions

1. Les infraccions previstes a les lletres a) i b) de l'apartat 1 de l'article 37 seran sancionades amb multa d'entre el doble i el triple de la quantia de la donació irregular.

2. Les infraccions previstes a les lletres c), d) i e) de l'apartat 1 de l'article 37 seran sancionades amb multa de 3.000 € fins a 100.000 €. El Tribunal de Comptes a més podrà ordenar que no es lliuri la subvenció general següent fins que no s'hagi complert l'obligació desatesa.

3. Les infraccions previstes a la lletra f) de l'apartat 1 de l'article 37 seran sancionades amb multa de 1.000 € fins a 50.000 €.

4. Per graduar les sancions es tindran en compte les circumstàncies de la infracció, la seva gravetat, els efectes que hagi causat i la reincidència.

5. El partit serà en tot cas responsable subsidiari de les sancions que s'imposin als seus membres, sense perjudici de la facultat de repetir contra les persones directament responsables.

6. Les multes que hagi de pagar el partit seran deduïdes de la propera subvenció pública que hagi de rebre en cas que no s'hagin satisfet abans de la seva percepció.

Article 39. Procediment sancionador

1. El Tribunal de Comptes incoarà un procediment sancionador quan en un informe de fiscalització dels comptes d'un partit polític observi irregularitats que puguin constituir infraccions previstes en l'article 37.

2. El procediment es dirigirà contra la persona o persones que apareguin presumptament com responsables de les conductes infractores o, si no és possible identificar-les o individualitzar les responsabilitats, contra el partit, que actuarà per mitjà de la representació del seu administrador.

El partit té en tot cas la consideració de part interessada en el procediment.

3. L'acord d'incoació del procediment inclourà la designació d'un instructor, que ha de ser un dels membres del Tribunal de Comptes, el relat dels fets que l'originen, la infracció imputada i els responsables presumptes, d'acord amb l'apartat 2 i l'article 37.2.

L'acord d'incoació serà notificat als interessats en el termini de vint-i-quatre hores des de la seva adopció.

4. En el termini de quinze dies a comptar des de la notificació, els interessats podran formular al·legacions i proposar les proves que estimin convenients.

La pràctica de les proves no s'estendrà més de 30 dies. Aquest termini es podrà prorrogar 30 dies més, per acord de l'instructor, si concorren circumstàncies excepcionals.

La denegació per part de l'instructor de la pràctica de les proves proposades, així com la denegació de la pròrroga del termini per practicar-les, podran ser recorregudes davant del Ple del Tribunal que resoldrà en un termini de tres dies.

5. Una vegada practicades les proves admeses i formulades les al·legacions, l'instructor formularà en el termini de quinze dies una proposta de resolució, en la que constaran els tràmits realitzats fins el moment; els fets que considera provats; la infracció que, en el seu cas, s'hagi comés; la sanció que, en el seu cas, es proposa, amb expressió de les circumstàncies tingudes en compte per graduar-la; i les persones responsables.

La proposta de resolució serà notificada als interessats en el termini de vint-i-quatre hores.

6. Els interessats podran formular al·legacions respecte de la proposta de resolució en el termini de quinze dies des de la seva notificació. Durant aquest període se'ls posarà de manifest l'expedient per la seva consulta.

7. Transcorregut el període d'al·legacions i vista de l'expedient, l'instructor elevarà al Ple la proposta de resolució i les al·legacions presentades. El Ple resoldrà en el termini de quinze dies.

8. El termini màxim per resoldre l'expedient sancionador és de sis mesos des de la seva incoació. Transcorregut aquest termini sense que s'hagi dictat resolució definitiva, l'expedient es considerarà caducat i s'arxivarà.

9. La resolució del Ple del Tribunal de Comptes pot ser recorreguda davant la Sala administrativa del Tribunal Superior.

Capítol cinquè. *Finançament electoral*

Secció primera. *L'administrador i els comptes electorals*

Article 40. *Administrador electoral de la candidatura*

1. Tota candidatura ha de tenir un administrador electoral responsable dels seus ingressos i despeses, i de la seva comptabilitat. El seu nom ha de ser comunicat a la Junta Electoral.
2. Quan un mateix partit o una mateixa coalició presenta candidatures en més d'una parròquia, res impedeix a les diferents candidatures federar despeses i tenir el mateix administrador. En aquest cas, també cal comunicar-ho a la Junta Electoral.
3. Pot ser designada administradora electoral qualsevol persona major d'edat, de nacionalitat andorrana i en ple ús dels seus drets civils i polítics.
4. Els candidats no poden ser administradors electorals.
5. La comptabilitat s'ajusta en cada cas als principis generals i a la normativa aplicable.

Article 41. *Comptes oberts*

Els administradors electorals de les candidatures que hagin estat designats prèviament en temps i forma deguts, han de comunicar a la Junta Electoral els comptes específics oberts per a la recaptació de fons a qualsevol entitat bancària amb seu a Andorra. Aquesta comunicació es fa dins les vint-i-quatre hores següents a l'obertura dels comptes.

Article 42. *Ingressos i despeses de comptes oberts*

1. Tots els fons destinats a sufragar les despeses electorals, qualsevol que sigui la seva procedència, han d'ingressar-se als comptes electorals i totes les despeses han de pagar-se amb càrrec als mateixos comptes.
2. Els administradors electorals són responsables solidaris de les quantitats ingressades i de la seva aplicació als fins assenyalats.
3. Un cop ha acabat la campanya electoral, sols es pot disposar dels saldos d'aquests comptes per pagar, en els cinquanta dies naturals següents al dia de la votació, les despeses electorals concretes prèviament.

Secció segona. *Fonts de finançament electoral*

Article 43. *Donacions a campanyes electorals*

1. Les candidatures electorals poden rebre donacions nominatives, en diners o en espècie, procedents únicament de persones físiques, dins els límits i d'acord amb els requisits i les condicions establertes en la Llei.

Per excepció a aquesta disposició, els partits polítics poden fer aportacions a les candidatures, dins els límits i d'acord amb els requisits i les condicions establerts a l'apartat 3 d'aquest article.

2. Les persones físiques nacionals o residents podran realitzar donacions a les candidatures electorals per un valor màxim de 6.000 euros per candidatura.

3. No poden efectuar donacions a les candidatures electorals, ni directament ni indirectament:

a) Les persones jurídiques, els ens sense personalitat jurídica i les altres entitats, i en concret les fundacions, les associacions i els grups parlamentaris.

Malgrat l'anterior, els partits polítics poden fer aportacions a les candidatures per cobrir el dèficit dels comptes electorals, sempre que aquestes aportacions no superin els límits de despesa màxima electoral que fixa el capítol cinquè. Aquestes aportacions s'han de fer als comptes específics previstos a l'article 41, i han de constar obligatòriament a les comptabilitats dels partits polítics i de les candidatures concernits.

b) Les persones físiques que, mitjançant contracte vigent, prestin serveis o realitzin subministraments o obres per a alguna de les administracions públiques.

c) Les entitats públiques, parapúbliques i de dret públic i les societats públiques, i en general les participades amb capital públic, ni de les seves fundacions.

4. No podran contractar serveis o subministraments amb les administracions públiques les persones físiques que hagin realitzat donacions a una campanya electoral durant el període d'un any anterior.

5. Les candidatures electorals no acceptaran donacions anònimes.

6. Les donacions dineràries amb motiu d'una campanya electoral s'ingressaran als comptes referits als articles anteriors, fent constar el nom i la identificació fiscal del donant, el seu domicili, la quantia donada i la data de la donació. L'entitat financera on es realitzi la imposició estarà obligada a estendre al donant un document acreditatiu en què constin els extrems anteriors.

7. Quan es tracti de donacions en espècie, l'efectivitat de les donacions percebudes s'acredita mitjançant una certificació expedida per l'administrador electoral en la qual s'ha de fer constar, a més de la identificació del donant, el document públic o el document autèntic que acrediti l'entrega del bé donat, fent menció expressa del caràcter irrevocable de la donació. Les donacions en espècie són valorades d'acord amb la normativa vigent de comptabilitat dels empresaris.

8. Totes les donacions són irrevocables.

9. Les candidatures no podran acceptar, ni directament ni indirecta, donacions que excedeixin els límits o incompleixin les condicions establertes en la present Llei.

10. S'entén per donació a una campanya electoral, als efectes d'aquesta llei, qualsevol aportació en béns o serveis amb valor econòmic que es faci sense cap contraprestació a una candidatura electoral, incloses les aportacions personals dels candidats i dels membres i simpatitzants del partit o coalició que presenti candidatura.

Queda exceptuat el treball voluntari que dediquin a una campanya electoral els candidats i els membres i simpatitzants del partit o coalició que presenti candidatura.

11. Les candidatures electorals no podran acceptar donacions provinents de governs, partits polítics, entitats públiques o persones físiques o jurídiques estrangers.

12. Les candidatures electorals han de posar en coneixement del Tribunal de Comptes totes les donacions rebudes, amb la informació que preveuen els apartats 6 i 7 d'aquest article, en el termini màxim de vuit dies hàbils a partir del dia de la donació.

El Tribunal de Comptes ha de publicar les donacions i la informació que preveuen els apartats 6 i 7 d'aquest article al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, en el termini màxim d'un mes a comptar de la finalització de la campanya electoral.

13. Si un crèdit o un préstec concedit a una candidatura és assumit per una altra persona, en virtut d'un aval o una altra figura jurídica anàloga, aquest fet es considera a tots els efectes com una donació si la persona esmentada no exerceix en un termini raonable les accions oportunes per rescabalar-se.

Article 44. Subvencions electorals

L'Estat subvenciona les despeses ocasionades a les candidatures que concorrin a les eleccions generals i comunals, d'acord amb les regles establertes al present capítol. La subvenció no serà superior, en cap cas, a la xifra de despeses electorals declarades i justificades pel Tribunal de Comptes en exercici de la seva funció fiscalitzadora.

Article 45. Imports subvencionables

1. L'Estat subvenciona les despeses que originin les activitats electorals a les eleccions generals d'acord amb les següents regles:

- a) 150 euros per cada escó del Consell General obtingut.
- b) 5 euros per cada vot aconseguït per cada candidatura, ja sigui en circumscripció nacional o parroquial.

2. L'Estat subvenciona les despeses originades a les eleccions comunals d'acord amb els següents criteris:

- a) 30 euros per cada lloc de conseller obtingut.
- b) 5 euros per cada vot aconseguït per cada candidatura.

3. Els crèdits del pressupost del Govern, corresponents a les subvencions que s'hagin d'atorgar a les candidatures que concorrin a les eleccions generals o comunals, tenen el caràcter d'ampliables, fins a una suma igual a l'import de les obligacions que calgui comprometre.

Article 46. Crèdits

1. Les candidatures només poden portar a terme operacions de crèdit i obtenir serveis financers amb entitats financeres.

2. La condonació d'interessos o de capital, i l'establiment de condicions favorables diferents de les ordinàries de mercat o dels usos habituals del tràfic mercantil, es consideren donacions i han de seguir el règim previst a l'article 43.

3. La documentació sobre les operacions de crèdit i les operacions que s'estableixen a l'apartat anterior han de ser aportades al Tribunal de Comptes, que pot també reclamar-les a les entitats financeres.

Article 47. Bestretes per subvencions electorals

1. L'Estat concedeix bestretes de les subvencions mencionades a l'article anterior a les candidatures que haguessin obtingut representants a les darreres eleccions generals o comunals. La quantitat avançada no pot excedir del 30% de la subvenció percebuda per les candidatures a les darreres eleccions generals o comunals.

2. Els administradors poden sol·licitar les bestretes al Govern entre els dies quinzè i vintè posteriors a la convocatòria. Deu dies després de la sol·licitud, l'Estat posa a disposició dels administradors les indicades bestretes. Aquestes quantitats es retornaran, després de les eleccions, en la quantia que superin l'import de la subvenció que finalment correspongui a cada candidatura.

Secció tercera. Despeses electorals

Article 48. Despeses electorals

1. Es consideren despeses electorals les que realitzin les candidatures des del dia de la convocatòria fins al de la proclamació d'electes pels següents conceptes:

a) Propaganda i publicitat directament o indirectament dirigida a promoure el vot a les candidatures, qualsevol que sigui la forma i el mitjà que s'utilitzi.

b) Lloguer de locals per a la celebració d'actes de campanya electoral.

c) Remuneracions o gratificacions al personal no permanent que presti els seus serveis a les candidatures.

d) Mitjans de transport i despeses de desplaçament dels candidats, dels dirigents dels partits o coalicions i del personal al servei de la candidatura.

e) Telecomunicacions i correspondència.

f) Interessos dels crèdits rebuts per a la campanya electoral, produïts fins a la data de percepció de la subvenció pública corresponent.

g) Tots els que siguin necessaris per a l'organització i funcionament de les oficines i serveis precisos per a les eleccions.

2. Les candidatures electorals poden realitzar despeses electorals per una quantia màxima de 200.000 euros en el cas de les eleccions al Consell General en la llista nacional, i de 30.000 euros en el cas de les eleccions al Consell General en les llistes parroquials o en el cas de les eleccions comunals, més 0,30 euros per cada persona inscrita en el cens

electoral de la circumscripció corresponent. Les infraccions d'aquests límits màxims per part de les candidatures se sancionen segons el que preveu l'apartat 3 de l'article 38.

Secció quarta. *El control de la Junta Electoral i la fiscalització del Tribunal de Comptes*

Article 49. *Estat dels comptes electorals*

1. Des de la data de la convocatòria fins al cinquantè dia natural posterior al dia de la votació, la Junta Electoral vetlla per l'acompliment de la normativa de finançament electoral.
2. Amb aquesta finalitat podrà reclamar en tot moment de les entitats bancàries l'estat dels comptes electorals, dades d'identificació dels impositors i els extrems que estimi precisos per a l'acompliment de la funció fiscalitzadora.
3. A més obtindrà dels administradors electorals les informacions comptables que consideri necessàries i aquests hauran de resoldre per escrit les preguntes que la Junta Electoral els plantegi.
4. Si de les seves investigacions resultessin indicis de conductes constitutives de delictes electorals, la Junta Electoral ho comunicarà al Ministeri Fiscal en el termini d'un mes, sense perjudici del termini de prescripció del delictes.
5. La Junta Electoral informa al Tribunal de Comptes dels resultats de la seva activitat fiscalitzadora en el termini de dos mesos des de la celebració dels comicis electorals.

Article 50. *Presentació de la comptabilitat electoral*

1. Entre els seixanta i els vuitanta dies naturals següents al dia de la votació, totes les candidatures han de presentar davant el Tribunal de Comptes una comptabilitat detallada i documentada dels seus ingressos i despeses electorals respectius.
2. La presentació la fan els administradors electorals.
3. En el mateix termini, les entitats financeres que haguessin concedit crèdits a les candidatures enviaran al Tribunal de Comptes notícia detallada dels mateixos, dins del termini referit en el paràgraf primer del present article. Les persones físiques i jurídiques que hagessin facturat a les candidatures serveis relatius a despeses electorals superiors als 10.000 euros remetran al mateix Tribunal una relació succinta d'aquestes actuacions
4. Dintre dels sis mesos posteriors a les eleccions, el Tribunal de Comptes emet, en exercici de la seva funció fiscalitzadora, un informe preliminar sobre la regularitat de les comptabilitats electorals, que serà notificat a les candidatures respectives i comunicat al Consell General.

Per elaborar aquest informe preliminar, el Tribunal de Comptes pot reclamar a les candidatures els aclariments i els documents que estimi pertinents.

Les candidatures, en el termini de quinze dies, poden formular les alegacions que creguin convenients.

El Tribunal emetrà l'informe definitiu de fiscalització en el termini d'un mes. Si observés falta de justificació en les despeses, irregularitats en la comptabilitat o violacions de les restriccions establertes en matèria d'ingressos i despeses electorals, ordenarà la no adjudicació o la reducció de la subvenció estatal a la candidatura.

Si advertís infraccions de les obligacions de les candidatures i, en el seu cas, dels partits polítics en matèria de finançament, el Tribunal de Comptes iniciarà el procediment que estableix l'article 39.

Són d'aplicació a les candidatures electorals les infraccions i les sancions previstes als articles 37 i 38, en la mesura que afectin obligacions que els imposi aquesta Llei. Les infraccions previstes a l'apartat f) de l'article 37 s'estenen també a les altres infraccions de les obligacions de les candidatures que preveu aquesta Llei qualificada, i seran sancionades d'acord amb l'apartat 3 de l'article 38.

Si advertís a més indicis de conductes constitutives de delictes, ho comunicarà al Ministeri Fiscal.

5. El Tribunal de Comptes remet en el termini de tres dies hàbils l'informe definitiu de fiscalització al Consell General i al Govern. Aquest informe ha d'incloure un exemplar de les comptabilitats electorals corresponents, i s'ha de publicar al Butlletí del Consell General en el termini màxim d'un mes des de la data de recepció de l'informe per part del Consell General.

6. El Govern, d'acord amb l'informe del Tribunal de Comptes, dins el termini d'un mes a comptar de la data en què el rep, ordena el pagament de les subvencions a les candidatures.

Si l'informe preliminar de fiscalització del Tribunal de Comptes no adverteix indicis d'irregularitats, i si els partits o les candidatures afectades no fan al·legacions, el Govern ordena, dins del termini d'un mes a comptar de la data que el rep, el pagament de les subvencions a les candidatures, d'acord amb aquest informe preliminar i sense perjudici del que correspongui d'acord amb l'informe definitiu. A aquest efecte, un cop acabat el termini per fer al·legacions, el Tribunal de Comptes fa arribar l'informe preliminar al Govern, juntament amb la certificació que fa constar que les candidatures afectades no han fet al·legacions. Les quantitats rebudes s'ajusten, en el seu cas, a les que corresponguin d'acord amb l'informe definitiu.

Disposició addicional. *Finançament públic*

Les subvencions públiques de representació i electoral que preveuen els articles 32 i 45 s'han d'incloure en el Pressupost General.

Disposició transitòria. *Modificacions estatutàries associacions i agrupacions de persones*

1. Els partits polítics han d'adaptar els seus estatuts abans del 29 de desembre del 2022 en relació amb els drets i deures dels membres i afiliats segons l'establert en aquesta norma i en concret en el relatiu a les declaracions de patrimoni en els termes establerts a la Llei 33/2021, del 2 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i govern obert.

2. Les disposicions de l'article 23.3, són aplicables a les associacions i a les agrupacions de persones que s'hi preveuen a partir de les primeres eleccions, generals o comunals segons correspongui, que se celebrin després del 29 de desembre del 2022.

Disposició derogatòria

Amb l'entrada en vigor d'aquesta Llei queda derogada la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral llevat de les disposicions finals primera i segona relatives a la modificació del Codi Penal i de la Llei del Tribunal de Comptes respectivament; La Llei 4/2017, del 16 de març, qualificada de modificació de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral llevat de la disposició final primera relativa a la modificació de la Llei del Tribunal de Comptes; el Decret legislatiu del 27-9-2017, de publicació del text refós de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral, la disposició final quarta de la Llei 33/2021, del 2 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i govern, així com totes les disposicions de rang igual o inferior que en contradiguin el contingut.

Disposició final primera. *Registre de partits polítics*

El Reglament del Registre d'associacions és d'aplicació supletòria al registre de partits polítics en tot allò que resulti compatible.

Disposició final segona. *Habilitació a la Llei del pressupost per actualitzar quanties d'acord amb l'IPC*

La Llei del pressupost pot actualitzar d'acord amb l'IPC anual les quanties que preveu aquesta Llei als articles 26, 32, 38, 43 i 45.

Disposició final tercera. *Caràcter de llei qualificada*

Aquesta Llei té caràcter de Llei qualificada, en virtut de l'article 40 de la Constitució en relació al seu article 26.

Disposició final quarta. *Entrada en vigor*

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 14 de desembre del 2022, ha constatat que dins del termini d'un mes des de la seva publicació en el Butlletí del Consell General, establert per l'article 116.6 del Reglament del Consell General, no han estat formulades objeccions per part dels consellers generals o dels grups parlamentaris, havent quedat aprovat el projecte de consolidació següent:

- Llei de text consolidat qualificada del règim electoral i del referèndum.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 14 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet

Síndica General

Llei de text consolidat qualificada del règim electoral i del referèndum

Exposició de motius

El 3 de setembre de 1993 s'aprovà la Llei qualificada de règim electoral i del referèndum a fi d'adaptar el sistema electoral a la Constitució del Principat d'Andorra, aprovada en referèndum el 14 de març del 1993. Aquesta Llei qualificada ha estat modificada en diferents ocasions, sempre en la línia de millorar-ne el contingut i facilitar al màxim la participació en el procés electoral.

Les modificacions es van efectuar en diferents moments. En una primera etapa, la Llei qualificada de modificació dels articles 6.1 i 7.1 de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, del 26 de novembre de 1999, va canviar els articles esmentats per reparar el greuge comparatiu que existia entre els nacionals andorrans d'origen i aquells que ho eren de forma derivativa o que havien recuperat la nacionalitat prèvia renúncia. Després, la Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, del 15 de desembre del 2000, aprovà un nou canvi que tenia com a objectiu donar transparència i objectivitat al procediment electoral, mitjançant la creació de la Junta Electoral com a òrgan *ad hoc* per garantir el bon funcionament del procés electoral. Més tard, es va aprovar una altra reforma mitjançant la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, que derogava el capítol sisè del títol I de la Llei, relatiu a les infraccions penals que quedaven regulades en el Codi penal esmentat. Finalment, la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum per tal d'afavorir la simplificació, la claredat i la coherència del procés electoral va modificar aspectes referents a la publicació de les llistes electorals, la preparació i presentació de candidatures i l'organització de la jornada electoral i del procés de votació. Així mateix, el legislador va integrar les modificacions anteriors publicant íntegrament el text normatiu, com assenyala en l'exposició de motius: "Considerant que quan s'aprovaren les modificacions anteriors de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum aquesta no es publicà mai de nou integrant-les totes, es procedeix ara a aprovar el text refós de la Llei, que resulta d'incloure al text inicial les modificacions aportades fins a la data i les noves que ara

s’aproven, amb la remuneració dels articles i la modificació de les remissions internes quan això ha estat necessari.”

La Llei 28/2007 esmentada aplega aquest primer bloc de modificacions, tot i que, en no preveure cap disposició derogatòria expressa, ni genèrica ni concreta, les dites normes s’han reprès expressament dins la disposició derogatòria d’aquesta Llei, que alhora inclou els canvis posteriors establerts mitjançant la Llei 9/2008, del 12 de juny, que modificà l’article 62, que va efectuar certs aclariments i precisions referents al mecanisme d’atribució d’escons en les eleccions comunals, i després es va aprovar un altre canvi mitjançant la Llei 7/2014, del 24 d’abril, que incorpora una nova variant de vot per dipòsit judicial tramès per correu pels andorrans residents a l’estranger per motius laborals o d’estudi, i així mateix el legislador va aprofitar per adaptar el conjunt de l’articulat de la Llei als canvis introduïts i corregir alguns errors de redacció que s’havien constatat.

Les reformes més recents foren introduïdes per la Llei 16/2021, del 17 de juny, i la Llei 6/2022, del 31 de març del 2022. La primera modificació tenia com a objectiu principal reforçar la garantia de l’autonomia de l’exercici del vot per part de les persones amb discapacitat i donar compliment així al Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, i al mateix temps va ampliar el termini per fer ús del vot per dipòsit judicial per correu i va incrementar els supòsits amb dret a l’exercici del dret a vot per correu en tots els casos en què l’elector es trobi desplaçat a l’estranger; i, d’altra banda, regula el vot per delegació amb la finalitat de facilitar la participació en el procés electoral a les persones amb discapacitat o amb malaltia que es troben en la impossibilitat o amb greus dificultats per a l’exercici del dret a vot pels mitjans habituals. La darrera modificació incorpora els canvis derivats de la Llei 6/2022, del 31 de març, per a l’aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d’oportunitats i a la no-discriminació entre dones i homes, en relació amb la composició equilibrada de dones i homes en les candidatures a les eleccions generals i comunals.

D’altra banda, cal deixar constància que es va aprovar un text refós, però no consolidat, l’any 2014, mitjançant el Decret legislatiu, del 26 de novembre del 2014, pel qual s’aprova el text refós de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que aquesta Llei deroga.

Per tot això, aquest text consolidat de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, a més d’incorporar les modificacions més recents esmentades més amunt, deroga totes les disposicions de rang igual o inferior ans mencionades i en general les que en contradiguin el contingut. D’altra banda, s’han remunerat els articles i s’han efectuat les modificacions de les remissions internes corresponents.

Aquesta llei de text consolidat de la Llei qualificada de partits polítics i finançament entrarà en vigor l’endemà de publicar-se al *Butlletí Oficial del Principat d’Andorra*.

Títol I. Disposicions generals

Capítol primer. *El dret de sufragi*

Article 1. *Dret de sufragi*

1. El sufragi és universal, lliure, igual, directe i secret.
2. El dret de sufragi correspon a tots els andorrans, majors d'edat, amb ple ús dels seus drets civils i polítics.
3. No tenen dret de sufragi les persones condemnades per sentència judicial ferma a la pena principal o accessòria de privació del dret de sufragi, durant el temps del seu compliment.

Capítol segon. *Les llistes electorals*

Article 2. *Inclusió a les llistes electorals*

Poden exercitar el dret a votar en les eleccions els andorrans que, gaudint del dret de sufragi segons la legislació vigent, figurin nominalment inscrits en la llista electoral de la parròquia de residència o d'origen, en la data en què la referida llista quedi completada.

Article 3. *Característiques i contingut de les llistes*

1. Les llistes electorals són permanents. La seva elaboració correspon als comuns, que les actualitzen i publiquen semestralment.
2. Les eleccions i els referèndums s'efectuen segons la llista definitiva, amb les modificacions previstes per la Llei.
3. Les llistes electorals han de contenir el nom i els cognoms dels electors que constin al registre electoral i el seu número d'identificació personal que consta en el passaport. Les llistes electorals definitives han de contenir, a més, el col·legi electoral i la mesa on correspondria votar a cada elector.

Article 4. *Registre electoral*

1. El registre electoral ha de contenir el nom i els cognoms de cada elector, la data i el lloc de naixement, el domicili i el seu número d'identificació personal que consta en el passaport, així com el col·legi electoral i la mesa on li correspondria votar.
2. El registre que conté les dades electorals es conserva als arxius del comú.

Article 5. *Organització del registre electoral*

1. Els comuns organitzaran per mitjans informàtics una còpia del registre electoral que, als efectes previstos en aquesta Llei, estarà a disposició del Consell General i del Govern, si la sol·liciten.

2. El registre electoral de cada parròquia contindrà també els electors residents a altres parròquies i a l'estranger.
3. Les candidatures a les eleccions del Consell General o a les comunals tenen dret a obtenir gratuïtament còpia de les llistes electorals de la circumscripció corresponent, en la qual només figurarà el nom, cognoms i l'adreça dels electors que consti al registre electoral.

Article 6. Condicions de la inscripció al registre electoral

1. Els comuns han d'inscriure al registre electoral de cada parròquia els andorrans que estiguin donats d'alta en el seu cens de població i els que hagin obtingut la inscripció per parròquia d'origen, i que compleixin els requisits a què es refereix l'article 1.
2. El Govern, cada vegada que resolgui favorablement un expedient de nacionalitat amb ple ús dels drets civils i polítics ho ha de notificar als comuns. Cada comú ha de donar d'alta d'ofici al registre electoral de la seva parròquia la persona que hagi obtingut la nacionalitat amb ple ús dels drets civils i polítics, d'acord amb el que disposa el paràgraf anterior.
3. Els electors que figurin inscrits en el cens de població i en el registre electoral d'una parròquia, i que hi causin baixa com a residents per haver fixat llur residència a l'estranger, continuen inscrits en el registre electoral d'aquella parròquia, a menys que l'interessat exerciti l'opció prevista en l'article 7.
4. Els andorrans que resideixin a l'estranger i que no estiguin inscrits en el registre electoral de cap parròquia, poden sol·licitar la seva inscripció a la parròquia d'origen, d'acord amb les disposicions de l'article 7, si compleixen els requisits de l'article 1.

Article 7. Inscripció al registre electoral de la parròquia de residència o d'origen

1. Tot elector inscrit en el registre electoral de la parròquia de residència pot optar per canviar la seva inscripció al de la seva parròquia d'origen, si ho demana al comú d'aquesta i aporta la documentació que acrediti el seu dret. S'entén per parròquia d'origen la de residència dels pares en el moment de néixer o ésser adoptat l'elector o, quan faci el cas, la de residència de la darrera generació d'ascendents andorrans de l'elector, o la de residència en el moment d'adquirir o recuperar la nacionalitat andorrana amb plenitud de drets civils i polítics.
2. Els electors que hagin adquirit la nacionalitat andorrana per matrimoni poden exercir el dret d'opció per la parròquia d'origen del seu cònjuge.
3. L'elector que hagi optat per la inscripció al registre electoral de la parròquia d'origen pot obtenir novament la inscripció al de residència si ho demana al comú d'aquesta i aporta la documentació que justifiqui la residència.

Article 8. Publicació de les llistes

1. Tots els comuns han de publicar al seu tauler d'edictes la llista provisional d'electors els dies 30 de març i 30 de setembre de cada any, excepte si la data de publicació queda inclosa en període electoral o de referèndum. Cada comú confecciona la llista segons les dades del registre electoral que té al seu càrrec i corregeix els errors i les omissions que hi observi, bo i procurant que sigui el més completa possible.

2. Els comuns inscriuen d'ofici a la llista totes les persones, tant residents a la parròquia com en una altra parròquia o a l'estranger, que hagin obtingut el dret a votar a la parròquia i, per tant, s'hagin incorporat al registre electoral des de l'anterior publicació de les llistes electorals i n'eliminen les dades d'aquelles que l'hagin perdut.

3. Els comuns incorporen d'ofici a la llista, en un annex diferenciat, totes les persones que, sense necessitat de fer cap expedient, podrien exercir el dret a votar si fossin majors d'edat i arribessin a aquesta majoria d'edat al llarg dels propers sis mesos, indicant-ne la data a partir de la qual es podria fer efectiu el dret a votar.

4. Al cap de tres dies hàbils de la publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra del decret de convocatòria d'eleccions o de referèndum els comuns fan públiques les llistes electorals. Aquestes llistes tenen la consideració de definitives.

Article 9. *Canvis i actualització del registre electoral*

1. Les opcions previstes en l'article 7 es poden exercitar sol·licitant el canvi en el registre electoral en qualsevol moment, excepte quan hagi estat convocat referèndum o eleccions i fins a la resolució de la convocatòria.

2. Cada any, a partir dels dies 15 de març i 15 de setembre, els comuns s'han d'adreçar mútuament la llista dels electors que hagin demanat i obtingut l'exercici de l'opció contemplada en aquest article, a fi que siguin donats de baixa al registre electoral en llur parròquia de residència o d'origen, segons correspongui. Quan hi hagi una convocatòria electoral o de referèndum aquest tràmit s'ha d'efectuar en el termini de 3 dies hàbils des de la data d'aquesta convocatòria, i únicament per les demandes presentades fins el dia anterior a la mateixa.

Article 10. *Correcció i impugnació d'una inclusió a les llistes*

1. La persona que es consideri amb dret a votar i no sigui inscrita en la llista provisional d'electors, pot demanar la seva inscripció al comú dins el termini de 15 dies naturals des de la publicació, havent de formular aquesta petició per escrit i aportant la documentació que cregui oportuna.

2. Qualsevol elector pot impugnar, sol o juntament amb d'altres, el dret a figurar en la llista electoral provisional de la persona o les persones que, al seu entendre, no tinguin dret al vot, o no en tinguin a la parròquia on figurin inscrites. A aquest efecte, ha de formular la corresponent impugnació al comú, en el mateix termini del paràgraf anterior.

Article 11. *Decisió dels comuns sobre les correccions i les impugnacions*

Els comuns examinaran les peticions rebudes i s'hi pronunciaran dins el termini de 8 dies naturals, i inclouran o exclouran de la llista electoral provisional els noms corresponents; tot seguit, en publicaran una relació complementària al tauler d'edictes i decretaran les demandes acceptades i també les desestimades, amb la motivació que correspongui segons el seu criteri.

Article 12. Recurs contra la decisió dels comuns

1. Contra les decisions dels comuns, incloent o excloent alguna persona de la llista electoral, els interessats podran interposar recurs davant els tribunals dins els 8 dies naturals següents a la seva publicació.
2. Si el recurs es fonamenta en la lesió d'un dret fonamental es regularà pel procediment urgent i preferent previst en la Constitució.

Article 13. Modificació com a conseqüència d'una sentència

Els comuns, immediatament a la notificació d'una sentència ferma reconeixent o denegant el dret a votar a alguna persona, han de modificar el registre electoral i, en conseqüència, les llistes electorals provisionals o definitives, produint-se els efectes oportuns en ordre a la realització de la votació.

Article 14. Adquisició de nacionalitat i dret d'inscripció

La resolució en període electoral o de referèndum de qualsevol expedient sobre adquisició de la nacionalitat andorrana, no dona dret a la persona interessada a fer-se inscriure en el registre electoral ni, en conseqüència, a la llista electoral fins a la primera revisió posterior a l'acabament del procés electoral o de referèndum en curs.

Capítol tercer. Les candidatures**Article 15. Persones elegibles**

Són elegibles tots els andorrans, majors d'edat, en el ple ús dels seus drets civils i polítics, inscrits al registre electoral i a les llistes electorals i que no estiguin sotmesos a cap causa d'inelegibilitat.

Article 16. Participació equilibrada de dones i homes

Les candidatures a eleccions generals i a eleccions comunals han de tenir una composició equilibrada de dones i homes, de manera que en el conjunt de la llista les persones candidates de cadascun dels sexes suposin com a mínim el 40%. Quan el nombre de llocs per cobrir sigui inferior a cinc, la proporció de dones i homes ha de procurar el major equilibri numèric possible. A les llistes de persones suplents, s'han d'aplicar les regles anteriors.

Article 17. Causes d'inelegibilitat

1. Són inelegibles amb caràcter general:
  - a) els magistrats del Tribunal Constitucional.
  - b) els membres del Consell Superior de la Justícia.
  - c) els batlles i magistrats i els membres del Ministeri Fiscal.
  - d) els vocals de la Junta Electoral.

2. Les causes d'inelegibilitat de l'apartat anterior ho són també d'incompatibilitat.
3. No poden figurar en una candidatura els consellers generals o els membres del Govern, en el cas de les eleccions comunals, ni els membres del comú, en el cas de les eleccions generals, si prèviament no han perdut aquesta condició mitjançant la seva renúncia irrevocable al càrrec, per escrit, davant de l'òrgan corresponent. L'òrgan destinatari de la carta de dimissió ho ha de comunicar per escrit al Govern o al comú, segons escaigui, perquè es pugui validar la candidatura corresponent.
4. Són també inelegibles els condemnats per sentència ferma a pena privativa de llibertat, durant el temps de la seva durada.

Article 18. *Incompatibilitat amb l'exercici d'un càrrec electiu*

L'exercici de la funció pública tant per part dels funcionaris en situació de servei actiu com per part de les persones que mantenen amb l'Administració una relació de caràcter laboral amb una contraprestació salarial és incompatible amb l'exercici de qualsevol càrrec electiu de l'Administració a la qual es trobin adscrits.

Article 19. *Prohibició de formar part de més d'una candidatura*

Ningú podrà ésser a la vegada candidat en dues o més candidatures en la mateixa elecció. Tampoc es podrà ésser candidat simultàniament al Consell General i al comú en el cas que l'elecció es realitzés en el mateix dia.

Article 20. *Acceptació i nombre de candidats*

1. Els candidats hauran de signar la seva acceptació per formar part d'una candidatura. Sense el compliment d'aquest requisit la candidatura no serà vàlida.
2. Serà nul·la qualsevol candidatura en la qual figurin més candidats que càrrecs a proveir, i les incompletes.

Article 21. *Presentadors de les candidatures*

1. Per tal que una candidatura sigui vàlida ha d'ésser presentada pel 0,5% d'electors inscrits a la llista electoral parroquial o de la suma dels electors inscrits a totes les parròquies, segons es tracti de circumscripció parroquial o nacional i, en qualsevol cas, per no menys de deu presentadors.
2. Cada presentador només podrà firmar una sola candidatura de circumscripció parroquial i una sola candidatura de circumscripció nacional. Per a la verificació i recompte de les signatures, s'eliminaran totes aquelles que estiguin repetides dins la mateixa circumscripció electoral.
3. Un candidat no podrà ésser presentador de la seva pròpia candidatura.

Article 22. Comunicació del nombre d'electors

A l'efecte del càlcul previst en l'article 21.1, convocades eleccions al Consell General o convocat referèndum, els comuns notificaran al Govern el nombre d'electors inscrits en les respectives llistes electorals definitives, el següent dia hàbil després de la seva publicació.

Article 23. Presentació de les candidatures

1. L'imprès de presentació de candidatures serà un document oficial facilitat pel Govern en el que ha de constar el nom de la candidatura, el nom dels candidats i el seu número d'identificació personal que consta en el passaport. La presentació s'ha de fer personalment per dos, com a mínim, dels signants de la candidatura, que assumiran la representació legal d'aquesta a tots els efectes, i que certificaran, per declaració jurada o per promesa, que totes les firmes dels presentadors són verídiques, sota la seva responsabilitat. Les firmes il·legibles hauran de reproduir-se, a sota de cada una, amb caràcters de lletra llegibles.

2. La presentació s'efectua davant del comú per a les candidatures en circumscripció parroquial i davant del Govern per aquelles de circumscripció nacional, fins a les 12 hores del cinquè dia hàbil a comptar de la data de publicació de la convocatòria de les eleccions. Els respectius secretaris n'acusaran la recepció amb el vist-i-plau del cap de Govern o del cònsol, segons el cas. L'acte següent, segons escaigui, els comuns o el Govern verificaran el seu contingut.

Article 24. Verificació, proclamació i publicació de les candidatures

1. Si en l'acte de verificació s'observés l'existència d'errors esmenables en la composició o la presentació d'alguna o d'algunes de les candidatures, s'ha de comunicar de forma immediata aquesta circumstància als seus representants legals, per a la seva rectificació fins a les 17 hores del cinquè dia hàbil a comptar de la data de publicació de la convocatòria de les eleccions.

2. Un cop verificades les candidatures el comú n'efectua la proclamació per a les d'àmbit parroquial i el Govern per a les d'àmbit nacional, i es procedeix a la seva publicació per tot el dia hàbil següent al de l'acabament del termini de presentació.

Article 25. Recurs davant la Junta Electoral

1. Contra la denegació motivada o proclamació d'alguna de les candidatures, els candidats i els representants legals de les mateixes poden presentar, en el termini d'un dia hàbil a comptar de la data de publicació de la denegació o proclamació, recurs davant la Junta Electoral.

2. La Junta Electoral reclamarà immediatament els antecedents al comú que correspongui o al Govern, que els remetrà en el termini d'un dia hàbil, prèvia citació dels representants de les altres candidatures, els quals disposaran d'un altre dia hàbil per efectuar al·legacions davant la Junta Electoral.

3. Contra l'acord de la Junta Electoral, que haurà de dictar-se en el termini d'un dia hàbil següent al termini de la presentació de les al·legacions, hi cap el recurs davant la Sala administrativa del Tribunal Superior de Justícia regulat en la present Llei.

Article 26. Substitució d'un candidat per sentència o defunció

Donat el cas que algun candidat perdés el dret a presentar-se per sentència ferma comunicada al cap de Govern o als cònsols, o per defunció, dins el període comprès entre la validació de la candidatura i el dia anterior al fixat per a les eleccions, serà reemplaçat en les votacions pel següent candidat en les llistes, sense necessitat de modificació de les paperetes.

Capítol quart. La Junta Electoral i la campanya electoral**Article 27. Durada de la campanya electoral**

En la convocatòria d'eleccions o un cop convocat un referèndum, el Govern fixa la durada del període de campanya electoral, que no podrà ser inferior a deu dies naturals ni superior a quinze dies naturals.

Article 28. Funcions i composició de la Junta Electoral

1. La Junta Electoral vetlla pel bon funcionament del procés electoral en general, en tots els referèndums i eleccions del país, ja siguin generals o comunals, garantint la seva objectivitat i la igualtat d'oportunitats de totes les candidatures o alternatives. El Consell General haurà de facilitar-li els mitjans necessaris per al desenvolupament de les seves funcions, inclosos els locals en què hagi de reunir-se, l'assistència d'experts o tècnics i les dietes i gratificacions dels seus vocals.

2. La Junta Electoral es compon de sis vocals. Tres d'ells han de ser batlles de la Batllia d'Andorra, designats per sorteig pel Consell Superior de la Justícia.

Els tres vocals restants han de ser juristes o experts, designats per la Sindicatura a proposta conjunta dels grups parlamentaris i consellers generals no adscrits. També s'han de designar, en cada cas i de la mateixa forma, els respectius vocals suplents, que han de ser uns altres tres batlles i uns altres tres juristes o experts.

3. Són causes d'abstenció i recusació dels membres de la Junta Electoral les que es determinin en el Reglament d'organització i funcionament de la Junta Electoral.

4. Els vocals titulars i suplents de la Junta Electoral seran escollits:

a) Els designats pels consellers generals, dins els noranta dies naturals següents a la primera sessió de cada legislatura, havent de ser comunicada acte seguit per la Sindicatura la designació al Consell Superior de la Justícia.

b) Els designats pel Consell Superior de la Justícia, en la primera sessió que es desenvolupi després de rebre la comunicació de la Sindicatura a què es refereix la lletra anterior.

5. Quan no hagin estat designats els vocals per part dels consellers generals, en el termini indicat en l'apartat anterior, els nomena la Sindicatura, en un termini màxim de 30 dies naturals, després d'oïts els grups parlamentaris i consellers generals no adscrits, en atenció a llur respectiva representació.

6. Totes les designacions seran comunicades al Secretari General del Consell General, que convocarà els vocals per a la presa de possessió i constitució de la Junta Electoral dins del mes següent.

7. Les designacions mantindran tots els seus efectes al llarg de la legislatura i fins que no n'hi hagi de noves. El mateix dia de cada convocatòria d'eleccions generals o comunals o consulta en referèndum, el Secretari General del Consell General convocarà els vocals designats perquè entri en funcionament la Junta Electoral, en relació amb el respectiu procés electoral, dintre dels cinc dies següents.

8. Són president i vicepresident de la Junta Electoral els membres nomenats pel Consell Superior de la Justícia que gaudeixen, respectivament, de major nombre de mandats a la Junta Electoral. En cas que dos o més membres tinguin la mateixa antiguitat, l'elecció s'efectua per sorteig per part del Consell Superior de la Justícia. Qui presideixi té vot de qualitat en cas d'empat. La Junta quedarà vàlidament constituïda amb l'assistència almenys de quatre vocals, havent de ser dos d'ells batlles. És convocada per qui la presideixi, per pròpia iniciativa o a petició de dos vocals, en la forma que exigeixi la urgència de la convocatòria.

9. El secretari de la Junta Electoral és el Secretari General del Consell General, que participa amb veu i sense vot en les deliberacions. Li correspon, en particular, vetllar per la immediata entrada en funcions de la Junta un cop convocat cadascun dels processos electorals.

Article 29. Competències de la Junta Electoral

1. Correspon a la Junta Electoral:

a) Formular als poders públics o als mitjans de comunicació, ja sia a instància d'una part interessada o d'ofici, totes les observacions que cregui necessàries sobre el desenvolupament del procés electoral.

b) Resoldre qualsevol queixa o consulta interposada per persona interessada sobre el desenvolupament del procés electoral i que estigui relacionada amb les competències concretes de la Junta Electoral.

c) Dictar, quan ho cregui necessari, disposicions de caràcter general.

d) Exercir la potestat sancionadora d'acord amb les disposicions que es regulen a tal efecte en aquesta Llei.

e) Traslladar al Ministeri Fiscal les conductes que puguin ser constitutives de delictes.

f) Qualsevol altra competència que se li atribueixi per llei.

2. Estan legitimats per formular les consultes, queixes o recursos a la Junta Electoral que es regulen en la present Llei els poders públics, candidatures o els seus candidats o apoderats, administradors electorals, titulars o directors dels mitjans de comunicació i electors que en cada cas posseeixin un interès legitimador suficient, que serà apreciat amb caràcter prioritari per la pròpia Junta.

3. La Junta Electoral adoptarà els seus acords, per majoria, en forma de recomanació, resolució o disposició de caràcter general, els quals es publicaran al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra. Els acords seran motivats en la mesura necessària.

Les resolucions i disposicions seran de compliment obligatori per tots els poders públics i ciutadans i esdevindran immediatament executives, podent adoptar la Junta totes les mesures provisionals que siguin necessàries en cas d'urgència.

4. Tots els dies i hores són hàbils per a les actuacions de la Junta Electoral, que comunicarà i notificarà els seus acords pel mitjà que cregui més convenient, inclòs el telefònic. Les consultes, queixes o recursos dels interessats s'han de formular per escrit en paper comú, o en format electrònic, d'acord amb les disposicions del Codi de l'Administració relatives a la signatura digital, sense ser necessària l'actuació d'un advocat. La Junta pot refusar motivadament l'admissió de les que siguin extemporànies, notòriament infundades o poc raonades o vinguin formulades per qui no posseeixi manifestament interès.

5. Pel que fa a altres aspectes de funcionament de la Junta Electoral, aquesta es regirà per les disposicions de caràcter general que ella mateixa acordi, que seran publicades en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra i regiran mentre no siguin modificades per la mateixa o per juntes posteriors.

6. Contra les disposicions i resolucions de la Junta Electoral es pot interposar recurs davant de la Sala administrativa del Tribunal Superior de Justícia, en el termini de les vint-i-quatre hores següents a la notificació de la resolució de la Junta Electoral. El mateix dia de la interposició del recurs, la Sala donarà trasllat a les parts intervinents en el procediment i al Ministeri Fiscal, perquè en el termini de vint-i-quatre hores formulin les al·legacions que estimin pertinents. El Tribunal Superior resoldrà en el termini de quaranta-vuit hores, entenent-se complerts a tots els efectes els requisits de la Constitució.

Article 30. Propaganda i reunions electorals

1. Els cartells de propaganda electoral seran col·locats en els espais públics que amb aquest ús exclusiu siguin reservats pels comuns. Fora d'aquests espais, la via pública no podrà ser utilitzada per fixar cartells, banderoles, adhesius o objectes similars.

2. Els comuns fixen la relació dels espais reservats per a cartells de propaganda en general i han de destinar un espai igual a cada candidatura vàlidament proclamada. L'assignació dels espais es fa per sorteig.

3. Els comuns posaran a disposició de les candidatures, amb criteris d'igualtat, els centres públics per poder realitzar reunions electorals.

4. Els interessats que discrepin de les decisions dels comuns sobre les matèries regulades en aquest article podran interposar recurs, dintre dels dos dies hàbils següents a la notificació o publicació de la decisió, davant la Junta Electoral, que el resoldrà en el termini de dos dies hàbils, previ informe del comú, si el realitzés.

Article 31. Habilitació de mitjans per a la campanya electoral i professions de fe

1. El Govern habilitarà els mitjans personals, materials i econòmics necessaris per al correcte desenvolupament de la campanya electoral i de les eleccions, sense perjudici de les competències legals dels comuns.

2. El Govern, amb antelació suficient, farà arribar a tots els electors al domicili que consti a les llistes electorals, fins i tot els residents a l'estranger i aquells que hagin sol·licitat el vot

per dipòsit judicial per correu, un sobre que contindrà les professions de fe de les diverses candidatures. Totes tindran un mateix tractament en la documentació inclosa i en la seva presentació, sense perjudici del què s'esmenta en el paràgraf següent. La documentació que s'envii als electors residents a l'estranger contindrà, a més, informació en relació al vot judicial per correu.

La informació electoral institucional assegurarà l'accés en condicions d'igualtat a tots els electors. Les persones amb discapacitat que ho sol·licitin dins dels 5 dies hàbils següents al dia de publicació de la data fixada per a les eleccions se'ls trametrà la informació necessària, que podrà ser en Braille, lletra ampliada, lectura fàcil, o en suport sonor o electrònic d'una banda, o en llengua de signes d'altra banda. El Govern haurà d'establir un formulari a tal efecte en el qual caldrà que quedi identificada la persona sol·licitant, la parròquia on vota, així com el tipus de discapacitat que presenta. El Govern haurà de trametre aquesta informació als diferents col·legis electorals concernits, a fi que el material de vot accessible pugui estar disponible per les persones interessades en els termes previstos als articles 42 i 43. Així mateix, les campanyes institucionals facilitaran informació detallada i accessible adreçada a l'electorat amb discapacitat sobre l'exercici dels seus drets electorals.

3. La Junta Electoral resoldrà en el termini de dos dies els recursos que els interessats puguin interposar en el termini de quaranta-vuit hores contra les decisions del Govern i dels comuns en les matèries regulades en aquest article, previ informe d'aquells, si el realitzessin.

Article 32. Propaganda electoral als mitjans de comunicació

1. En els mitjans de comunicació públics, les diverses candidatures disposaran d'un espai gratuït de la mateixa durada per exposar els seus programes i demanar el vot. En qualsevol cas, el temps atorgat en les eleccions generals a les candidatures parroquials no serà superior a un terç del temps atorgat a les candidatures nacionals. En les eleccions comunals, cada candidatura disposarà d'un temps d'igual durada.

La propaganda electoral que es difongui en aquestes circumstàncies haurà de ser subtitulada, per tal de ser accessible per a les persones amb discapacitat auditiva. A aquest efecte ha de ser lliurada a "Radio i Televisió d'Andorra" pels partits i les candidatures en format subtitulat.

2. Els directors dels mitjans de comunicació públics fixaran la durada dels espais de ràdio i televisió públiques que corresponen a les diverses candidatures. També podran oferir l'emissió de debats o entrevistes amb les diverses candidatures. En tot cas, les decisions que adoptin els directors dels mitjans de comunicació públics en les matèries a què es refereix el present apartat hauran de ser íntegrament comunicades als representants de les candidatures.

3. La Junta Electoral podrà dictar, si ho creu necessari, les disposicions de caràcter general precises perquè els espais gratuïts i el desenvolupament de debats o entrevistes electorals en els mitjans de comunicació de titularitat pública, així com la publicació en ells d'enquestes electorals pagades amb fons públics, respectin el pluralisme electoral i la neutralitat informativa.

4. Des de la convocatòria electoral fins la finalització de les votacions, la Junta Electoral resoldrà els recursos o queixes que qualsevol candidat o candidatura puguin interposar contra les decisions i actuacions dels mitjans de comunicació de titularitat pública que puguin tenir incidència en el procés electoral, basats en la violació de les normes del present article, del respecte al pluralisme polític i social o de la neutralitat informativa dels mitjans. El recurs haurà d'interposar-se dins de les quaranta-vuit hores següents a la notificació de la decisió o al coneixement de l'actuació i serà resolt dins dels dos dies següents, previ informe del mitjà afectat, si el realitzés. En casos d'urgència, la Junta adoptarà provisionalment les mesures que siguin necessàries.

5. Si ho creu necessari i quan aprecii notòria temeritat en els recursos, la Junta Electoral procedirà a advertir el recurrent i, en cas de reincidència, podrà imposar-li una multa d'entre 300,00 euros i 3.000,00 euros.

6. Queda prohibida la inserció o la difusió en qualsevol mitjà de comunicació d'anuncis i publicitat pagats amb fons públics per a finalitats institucionals, des de la convocatòria electoral fins la finalització de les votacions.

7. Qualsevol enquesta electoral que sigui finançada pels poders públics i que s'efectuï en el mateix període electoral serà comunicada, immediatament després de la seva finalització, a la Junta Electoral, que, dins de les vint-i-quatre hores següents, la facilitarà als representants de les candidatures i, en el seu cas, dels grups parlamentaris i consellers generals no adscrits, representats al Consell General, si es tracta d'eleccions generals, o dels partits o llistes representades als comuns, en el supòsit d'eleccions comunals.

8. Els mitjans de comunicació privats podran contractar publicitat electoral amb les candidatures a condició de no discriminar-ne cap ni rebutjar-ne, llevat que la publicitat atempti contra les disposicions d'aquesta Llei o els principis constitucionals. La publicitat electoral contractada amb els mitjans de comunicació privats s'emetrà amb indicació expressa del seu caràcter com a tal. La Junta Electoral haurà de resoldre els recursos que li puguin ser formulats pels interessats que considerin vulnerades les disposicions del present apartat.

Capítol cinquè. De les condicions del vot

Article 33. Modalitat de vot

El vot s'efectua personalment o per delegació al Col·legi Electoral assignat a l'elector o per dipòsit judicial a la Batllia. El vot per dipòsit judicial a la Batllia es pot emetre presencialment o per correu.

Article 34. Vot per dipòsit judicial

1. La votació per dipòsit judicial només és vàlida si s'ha lliurat amb el sobre i les paperetes oficials davant el batlle entre el primer dia de la campanya electoral i les 13 hores del dia anterior a la celebració de les votacions.

2. El dipòsit davant del batlle l'ha de fer el propi elector que faci ús d'aquest dret, sense poder-ho delegar en cap altra persona.

3. L'elector ha de recollir les paperetes a la corresponent casa comuna. Els sobres, de les característiques expressades en l'article 41.2, són custodiats pels batlles a qui el Govern els n'haurà fet arribar en nombre suficient.

4. Els batlles han de fer arribar els vots que els hagin estat lliurats a les corresponents meses electorals, constituïdes a aquest efecte. Aquests vots són introduïts a l'urna a l'iniciar-se la jornada electoral, verificant-se el nom i els cognoms de l'elector als efectes de l'article 44.

Article 35. *Vot per dipòsit judicial per correu*

1. Els electors que es trobin desplaçats a l'estranger, ja sigui perquè hi tinguin fixada la seva residència o perquè s'hi trobin desplaçats per qualsevol causa, i que constin inscrits en les llistes electorals definitives, poden fer ús del vot per dipòsit judicial per correu.

2. Per poder fer ús d'aquesta modalitat de vot, els interessats ho han de demanar expressament. La sol·licitud ha d'esser formulada per escrit o per mitjà del web del Comú on consti la inscripció, abans de les 12 hores del quinzè dia hàbil a comptar de la data de publicació de la convocatòria de les eleccions en els termes que estableixi el reglament. Immediatament després de la recepció de la sol·licitud, el Comú ha de notificar a l'elector la seva correcta inscripció en el cens electoral, per qualsevol mitjà, àdhuc telemàtic, i com a molt tard el següent dia hàbil al de la sol·licitud de vot per correu.

3. Una vegada proclamades les candidatures, el Govern, per compte dels comuns, adreça als electors que es trobin a l'estranger, tota la documentació necessària per exercir el vot. El Govern regularà, per mitjà del corresponent reglament, la forma, els terminis i els mitjans que s'hauran d'utilitzar tant per lliurar la referida documentació a l'elector que faci ús del seu dret, com per fer arribar el sobre que conté el vot a la Batllia. Aquesta documentació, que s'enviarà amb suficient antelació, ha de consistir en els sobres oficials, paperetes oficials de totes les candidatures i un sobre per a la tramesa del vot en el qual constarà impresa l'adreça de la Batllia. Amb aquests documents s'adjuntarà un full explicatiu dels tràmits.

4. Per procedir al vot, l'elector introduirà en cada un dels sobres oficials la papereta que hagi elegit i procedirà al seu tancament. Aquests sobres s'introdueixen en el sobre destinat a l'enviament de la documentació a la Batllia, juntament amb una fotocòpia del passaport vigent. En aquest sobre -que ha de ser tancat- hi constarà a la part posterior el nom i l'adreça de l'elector remitent i la seva signatura.

Seguint les instruccions que, amb subjecció al que es disposi reglamentàriament, constin en la documentació rebuda, l'elector realitzarà els tràmits necessaris per tal que el sobre sigui tramès a la Batllia.

5. Quedarà constància i registre de la tramesa efectuada pel Govern i de la recepció del destinatari i de la Batllia. Aquesta documentació estarà a disposició de la Junta Electoral.

6. Rebuts per la Batllia, els vots seran lliurats en els termes previstos a l'article 34.4.

Article 36. *Delegació de vot*

1. Els electors que presentin una discapacitat, degudament acreditada amb una atestació oficial, que provoqui que es trobin en la impossibilitat d'exercir el seu dret de vot pels mitjans

habilitats legalment o que aquest exercici sigui dificultós i els electors que presentin una malaltia greu, acreditada mitjançant un certificat mèdic atestant suficientment les causes i conseqüències de la malaltia, acreditant que l'elector es troba en la impossibilitat d'exercir el seu dret de vot pels mitjans habilitats legalment o que aquest exercici sigui dificultós, poden delegar el seu dret de vot a un tercer en les condicions previstes en el present article.

2. Els electors que s'acullin a aquesta modalitat de vot, poden designar lliurement l'elector que votarà per delegació.

3. Una mateixa persona únicament pot ostentar una delegació de vot.

4. Per fer ús d'aquesta modalitat de vot, els interessats hauran de formalitzar la delegació de vot mitjançant escriptura pública autoritzada per un notari andorrà, devent el notari autoritzant verificar la voluntat expressa de delegació del vot i la discapacitat o malaltia greu de l'elector en els termes de l'apartat 1 del present article.

5. La delegació de vot haurà d'indicar expressament la o les eleccions per les quals és vàlida i en tot cas, tindrà una durada màxim d'un any.

Article 37. Col·legis electorals

1. Les eleccions s'efectuen a cada parròquia en els col·legis electorals especialment habilitats i accessibles, que siguin designats pels comuns.

2. En cada col·legi electoral els comuns poden organitzar una o més meses electorals, en les quals es distribueixen els electors per ordre alfabètic per facilitar la votació

Article 38. Jornada electoral

1. Totes les votacions es faran en diumenge.

2. El col·legi electoral s'obrirà per a la votació a les nou del matí i es tancarà a les set de la tarda, podent votar totes les persones que en aquesta hora estiguessin dins la sala.

3. Totes les persones amb dret a votar podran absentar-se del seu lloc de treball durant dues hores per tal de poder fer efectiu el seu vot. Aquesta absència serà remunerada i obligatòria per a qui ho sol·liciti, i no podrà comportar cap conseqüència laboral.

Article 39. Jornada de reflexió

No es podran realitzar actes propis de campanya electoral així com tampoc de demanda del vot el dia immediatament anterior al dels comicis.

Article 40. Meses electorals

1. A cada col·legi electoral es constituïran les meses corresponents, formades com a mínim per dos membres del comú i pels interventors. Les meses seran presidides pels membres del comú per ordre protocol·lari. Les persones que figurin inscrites en les candidatures no poden formar part de les meses electorals. Tanmateix, en el supòsit que la totalitat dels membres del comú siguin candidats, la Junta Electoral procedirà per sorteig a la designació dels dos membres del comú que han de formar part de la mesa, exclosos els cònsols major i menor i els dos caps de llista de cada candidatura.

2. Cadascun dels grups d'electors que hagin presentat una candidatura pot designar un interventor titular i un interventor suplent per mesa electoral. La designació ha de ser comunicada als comuns pels representants legals de la candidatura com a màxim el dia hàbil anterior a la jornada electoral.

Article 41. Sobres i paperetes

1. Totes les paperetes electorals hauran d'ésser de la mateixa forma, mida, color i gramatge de paper en tots els col·legis electorals. Aquestes característiques seran fixades pel Govern.

2. El Govern també prepararà uns sobres, iguals per a tot el Principat, opacs, marcats amb segells o altres senyals que facin impossible o molt difícil la seva substitució, dels quals en repartirà a cada comú la quantitat suficient en relació amb el nombre d'electors inscrits en les llistes electorals. Els sobres restants seran destruïts pel comú.

3. A l'efecte del paràgraf anterior, els comuns comunicaran al Govern el nombre d'inscrits en les llistes electorals definitives.

Als efectes del vot per dipòsit judicial per correu, els comuns especificaran els electors inscrits al seu registre que siguin residents a l'estranger. També comunicaran, en les 48 hores següents a la finalització del termini previst a l'article 35.2, els electors que, trobant-se a l'estranger, hagin sol·licitat el vot per dipòsit judicial per correu.

Article 42. Paperetes electorals a disposició dels electors

A partir del segon dia hàbil anterior a l'inici del vot per dipòsit judicial, les paperetes electorals estaran a disposició dels electors, a cada casa comuna, en les hores habituals de despatx al públic, fins al dia de les eleccions.

Les persones amb discapacitat visual i sordceguesa que ho hagin sol·licitat segons les condicions previstes en l'article 31, tenen dret a disposar del material de vot accessible, contenint aquell que facilita el Govern, o de paperetes electorals en Braille. Alternativament, el Govern podrà establir altres mecanismes que garanteixin l'accessibilitat del material de vot, el qual ha de tenir un format compatible, en tots els casos, amb el secret del vot.

Article 43. Cabines aïlladores

Al local on tindran lloc les votacions hi haurà una o més cabines aïlladores, degudament il·luminades i accessibles, amb una taula o escriptori damunt de la qual hi haurà un nombre suficient de paperetes de cada candidatura proclamada, i d'altres en blanc. Els col·legis electorals disposaran del material de vot accessible, contenint aquell que facilita el Govern, o de paperetes electorals en Braille per a les persones amb discapacitat visual o sordceguesa que ho hagin sol·licitat segons les condicions previstes en l'article 31. El format d'aquest material de vot accessible ha de ser compatible, en tots els casos, amb el secret del vot.

Article 44. Procediment per votar al col·legi electoral

1. En cada col·legi electoral, prèvia verificació per la mesa que la persona interessada figura inscrita en el cens electoral definitiu, s'han de respectar les condicions essencials següents, en l'ordre que millor s'ajusti a la seva organització:

- La identificació de la persona que exerceix el dret de vot.
- Que rebi un o més sobres, segons la convocatòria electoral de què es tracti.
- Que es retiri, completament sol, a una de les cabines aïlladores per tal de poder introduir dins del sobre o sobres, sense ser vist per ningú, la papereta o paperetes que esculli.
- Que introdueixi el sobre o sobres dins l'urna o urnes segons correspongui, amb l'autorització prèvia del president de la mesa.

2. Un membre de la mesa ha d'efectuar el recompte del nombre d'electors que exercitin el seu dret de vot.

3. Per tal de fer efectiu el dret de vot de les persones amb discapacitat amb greus problemes de mobilitat, el Govern i els Comuns han de facilitar el desplaçament mitjançant un dispositiu específic de transport adaptat o l'assistència. Les persones concernides hauran de sol·licitar-ho amb una antelació mínima de deu dies hàbils abans de la data fixada per a les votacions.

4. Quan sigui necessari, les persones amb discapacitat podran sol·licitar, amb una antelació mínima de deu dies hàbils abans de la data fixada per a les votacions, a la Junta Electoral, que se'ls permeti que una persona de la seva elecció els presti assistència per votar. En aquests casos, s'establiran les salvaguardes adequades i efectives per impedir els abusos, en els termes establerts a l'apartat 4 de l'article 12 del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006.

Article 45. Escrutini

1. Quan hagin votat tots els electors que ho desitgin, d'acord amb l'article 38.2, la mesa procedirà a practicar l'escrutini corresponent.

2. Acabada la votació i obertes les urnes, es comptarà el nombre de sobres. Si no hi hagués coincidència amb el nombre de votants, el president de la mesa ho farà constar en la documentació de l'escrutini.

Article 46. Vots vàlids, vots nuls i vots blancs

1. Es consideren vots vàlids els que resulten dels vots emesos, després d'haver-ne deduït els vots blancs i els vots nuls.

2. Es consideren vots nuls i sense cap efecte els expressats mitjançant:

- a) Paperetes esmenades, incompletes o amb més o menys noms que els dels càrrecs a proveir, paperetes que d'alguna forma, indiquin alteracions o preferències en l'ordre de les llistes i, en general, totes les que contravinguin el sentit de la votació.
- b) Dos o més paperetes incloses dins un mateix sobre que no siguin idèntiques.
- c) Paperetes amb algun escrit afegit.

- d) Paperetes tacades si a criteri de la mesa electoral la taca s'ha fet amb voluntat d'identificar la papereta.
  - e) Paperetes diferents de les facilitades pel Govern.
  - f) Paperetes incloses dins un sobre juntament amb qualsevol altre element.
  - g) Paperetes que no es corresponguin amb el sobre de cada circumscripció.
  - h) Paperetes introduïdes a l'urna sense sobre.
  - i) Sobres introduïts a l'urna sense cap papereta.
3. Es consideren vots vàlids els emesos mitjançant:
- a) Dos o més paperetes idèntiques incloses dins un mateix sobre. En aquest cas es considera un sol vot vàlid.
  - b) Paperetes tacades si a criteri de la mesa electoral la taca no ha estat feta amb voluntat d'identificar la papereta.
  - c) Una papereta que es trenca en el moment d'obrir el sobre per realitzar l'escrutini. En aquest cas es considera que la papereta és íntegra.
4. No es poden declarar nuls els vots per altres motius que no siguin els prescrits per aquesta Llei.
5. Els vots blancs s'han de fer constar en les actes de forma diferenciada dels vots nuls.
6. Els vots vàlids i els vots nuls que siguin impugnats per algun membre de la mesa o algun interventor s'han d'adjuntar a la documentació, i se n'ha de fer constar el nombre.

Article 47. Conservació de les paperetes

Serà obligatori conservar les paperetes electorals no impugnades a la casa comuna fins que hagin transcorregut quinze dies des que l'elecció hagi quedat ferma.

Article 48. Acta de l'escrutini

- 1. Els resultats de l'escrutini es fan constar en una acta que han de signar tots els membres de la mesa electoral. Una còpia certificada d'aquesta ha de ser tramesa al Govern de forma immediata.
- 2. En l'acta s'ha de fer constar el nombre d'electors amb dret a votar, el nombre de votants i el nombre de vots nuls, blancs i els obtinguts per cada candidatura o per cada resposta en cas de referèndum.
- 3. També s'ha de fer constar a l'acta si el nombre de vots emesos no coincideix amb el de votants o qualsevol altra incidència digna de menció, a judici de la majoria dels membres de la mesa. Si hi haguessin vots impugnats aquests han de ser adjuntats a l'acta.

Article 49. Acta nacional

En les eleccions al Consell General o en els referèndums el Govern, a la vista de les actes dels col·legis electorals, farà el recompte general i establirà l'acta nacional, i el cap de Govern en proclamarà els resultats.

Article 50. Recurs contra la proclamació dels resultats electorals

Contra la proclamació dels resultats electorals, cap un recurs davant els tribunals, que es substanciarà pel procediment urgent i preferent a què es refereix la Constitució si es fonamentés en la lesió d'un dret fonamental.

Títol II. De les eleccions generals**Capítol primer. Convocatòria d'eleccions****Article 51. Decret de dissolució del Consell General i convocatòria d'eleccions**

1. El mandat dels consellers acaba quatre anys després de la seva elecció o el dia de la dissolució del Consell General, prevista per la Constitució.
2. El decret de dissolució ha de fixar la data de les eleccions, a realitzar entre els trenta i els quaranta dies hàbils següents, així com la durada de la campanya electoral, en els termes de l'article 27.
3. Si la convocatòria d'eleccions té lloc per simple exhauriment del termini legal de la legislatura, el decret de convocatòria, que ha de ser signat i publicat en el termini màxim de cinc dies hàbils des de l'exhauriment de la legislatura, ha de fixar la data de les eleccions i la durada de la campanya electoral.

Article 52. Nombre de consellers generals

El Consell General es compon de vint-i-vuit consellers generals, la meitat dels quals són elegits a raó d'un nombre igual per cadascuna de les set parròquies i l'altra meitat s'elegeix en circumscripció nacional.

Article 53. Composició de les candidatures per circumscripció parroquial

En les candidatures de les circumscripcions parroquials han de figurar necessàriament dos candidats, acompanyats de tres suplents.

Article 54. Composició de les candidatures per circumscripció nacional

Les candidatures de la circumscripció nacional estaran compostes per una llista ordenada de 14 candidats i 3 suplents que determina els consellers generals elegits en funció dels resultats electorals i l'ordre correlatiu de substitució en cas de vacant.

Article 55. Prohibició de figurar en les dues circumscripcions

Una mateixa persona, sigui candidat o suplent, no pot figurar simultàniament en una llista de la circumscripció parroquial i en una de la circumscripció nacional.

Article 56. Procediment per votar segons la circumscripció

1. Les eleccions de consellers generals en les circumscripcions parroquials i en la circumscripció nacional, hauran de realitzar-se en el mateix dia i en el mateix col·legi electoral.

2. A aquest efecte, s'habilitaran dues urnes en cada mesa electoral. La primera urna, de color blanc, estarà reservada a l'elecció de les candidatures parroquials i els sobres i paperetes seran de color blanc. La segona urna, de color blau, es destinarà a l'elecció de les candidatures nacionals i els sobres i paperetes seran de color blau.

Article 57. Certificació dels resultats i aixecament d'una acta nacional

1. El mateix dia de la votació, les meses electorals faran una certificació dels resultats de les candidatures en llur respectiu col·legi electoral. Aquestes certificacions seran trameses immediatament al Govern, que efectuarà el recompte final de la circumscripció nacional i determinarà tots els candidats elegits.

2. El Govern aixecarà una acta nacional i el cap de Govern proclamarà el nom de tots els candidats elegits, sigui quin sigui l'origen de la seva elecció.

Article 58. Incompatibilitat amb el càrrec de conseller general

A més de les causes d'incompatibilitat previstes en els articles 17 i 18, el càrrec de conseller general és incompatible:

- a) amb el de cap de Govern, ministre o alt càrrec de Govern.
- b) amb el de cònsol o conseller de comú.
- c) amb qualsevol càrrec comunal de lliure designació.
- d) amb qualsevol activitat de caràcter laboral que comporti una contraprestació salarial del Consell General, del Govern o d'entitats parapúbliques o de dret públic, no havent-ne obtingut l'excedència.
- e) amb l'exercici de qualsevol delegació per part del Govern que superi el període de sis mesos.

Capítol segon. Sistema electoral**Article 59. Votació de candidatures per circumscripció parroquial**

Els electors hauran de votar les candidatures de les circumscripcions parroquials completes sense alterar-les, altrament la seva papereta o vot serà nul·la.

Article 60. Votació de candidatures per circumscripció nacional

Les candidatures de la circumscripció nacional seran votades en la seva totalitat, essent vots nuls aquells que, d'alguna forma, indiquin alteracions o preferències en l'ordre de les llistes.

Article 61. Consellers generals elegits en circumscripció parroquial

1. Seran proclamats consellers generals, elegits en les circumscripcions parroquials, els candidats de la candidatura més votada.
2. Si en la votació es produís un empat entre dos o més candidatures, el diumenge següent se celebrarà una nova votació entre aquestes candidatures.
3. Si en la nova votació es produís un altre empat, tan bon punt hagi acabat l'escrutini s'efectuarà un sorteig que consistirà en posar una papereta amb el nom de cada candidatura dintre l'urna, i quedarà elegida la candidatura el nom de la qual surti primer de l'urna.

L'extracció de la papereta l'efectuarà el president de la mesa electoral amb total imparcialitat.

Article 62. Consellers generals elegits en circumscripció nacional

1. Per a la determinació dels consellers generals en la circumscripció nacional, s'utilitzarà el sistema proporcional denominat de "resta més elevada".
2. A aquest efecte, a cada candidatura li correspondran tants escons com resulti de dividir el seu nombre de vots pel quocient electoral. Si efectuada aquesta operació no s'haguessin cobert els catorze càrrecs de conseller general, els escons restants s'adjudicarien a aquella o aquelles candidatures que ja tinguessin representació i que tinguessin la resta o restes més elevades, en funció del nombre de vacants existents. Si es produís empat en l'adjudicació de restes, es resoluria en favor de la candidatura amb més nombre de vots absoluts. Si també en nombre de vots absoluts es produís un empat, es resoluria per sorteig.
3. El quocient electoral es determina dividint el nombre total de vots vàlids per catorze. Si el quocient electoral així obtingut fos un nombre amb decimals, s'ha d'arrodonir al nombre enter superior.
4. La resta és aquella que resulta matemàticament de dividir el nombre total de vots de cadascuna de les candidatures pel quocient electoral. Són els vots sobrers de cada candidatura que no han arribat a la xifra expressada pel quocient electoral. Exemple:

quocient electoral = $8.350 : 14 = 596,42$ (597 per arrodoniment)

candidatura A = 3.000 vots: $597 = 5$ escons + 15 resta = 5 escons.

candidatura B = 2.550 vots: $597 = 4$ escons + 162 resta = 4 escons.

candidatura C = 1.975 vots: $597 = 3$ escons + 184 resta = 3 escons.

candidatura D = 825 vots: $597 = 1$ escó + 228 resta = 2 escons.

Títol III. De les eleccions comunals**Article 63. Durada del mandat i convocatòria d'eleccions comunals**

1. El mandat dels consellers de comú té una durada de quatre anys.

2. El cap de Govern fixa, per mitjà de decret, la data de les eleccions, a celebrar durant els vint primers dies del mes de desembre de l'any electoral. El mateix decret, que ha de ser publicat entre els trenta i els quaranta dies hàbils anteriors a la data de celebració de les eleccions, ha de fixar la durada de la campanya electoral, en els termes de l'article 27.

Article 64. Composició del Consell de Comú

1. Els consells de comú estaran compostos per entre deu i setze consellers de comú, sempre en nombre parell.

2. Els consells de comú, elegits conforme a aquesta Llei, podran modificar el nombre de consellers de comú dins els marges expressats en el paràgraf primer, sempre que aquesta modificació sigui aprovada per 2/3 parts dels seus membres. Perquè aquest acord tingui efecte per a les eleccions següents, s'haurà d'adoptar amb un any d'antelació a la celebració d'aquestes.

Article 65. Candidatures comunals

Les candidatures, que seran presentades per un 0,5% del cens parroquial i, en qualsevol cas, per no menys de deu presentadors, estaran compostes per una llista ordenada de tants candidats com consellers de comú s'elegeixin en la parròquia i dos suplents. Els electors votaran les llistes en la seva totalitat, sense poder-ne alterar l'ordre ni indicar les seves preferències per un o altre candidat.

Article 66. Atribució dels escons

1. Efectuada l'elecció, correspondrà directament a la candidatura més votada en cada parròquia la meitat del nombre total de consellers que integrin el consell de comú, sigui quina sigui la diferència en vots amb la resta de candidatures. L'altra meitat del nombre total de consellers s'ha de distribuir proporcionalment entre totes les candidatures, inclosa la més votada, per aplicació del sistema descrit en l'article 62, adequant-lo al nombre de consellers a repartir proporcionalment.

2. En cas d'empat com a llista més votada entre dues o més candidatures, correspondrà a cadascuna d'aquestes una part igual de la meitat del nombre total de consellers. Si no fos possible una distribució exacta, l'escó o els escons sobrants han de ser acumulats al nombre de consellers a repartir proporcionalment.

Article 67. Comunicació dels resultats

El mateix dia de la votació les meses electorals han d'establir una certificació dels resultats en llur respectiu col·legi electoral i trametre-la, de forma immediata, al Govern. Aquest ha de verificar les certificacions i aixecar l'acta de resultats, i el cap de Govern proclamarà el nom de tots els candidats que han resultat elegits.

Article 68. Elecció de cònsol major i menor, moció de censura i dimissió

1. Els cònsols major i menor seran elegits d'entre i pels consellers de comú. No podran exercir més de dos mandats consecutius complets.

2. Els cònsols major o menor cessaran en el seu càrrec si els és presentada una moció de censura, amb un conseller de comú com a candidat alternatiu i aquesta obtingués el vot favorable de la majoria absoluta dels membres de dret del Consell de Comú.

3. Si la moció de censura no reeixís, el conseller de comú presentat com a candidat alternatiu no podria ésser presentat de nou en tot el que restés de mandat.

4. El cònsol major o el cònsol menor podran presentar de forma irrevocable la dimissió del seu càrrec, passant a ésser membres del Consell de Comú. La seva substitució s'efectuarà per mitjà del mateix sistema amb què van ser elegits, i haurà de tenir lloc durant els quinze dies naturals següents a la presentació de la seva dimissió.

5. Qualsevol conseller de comú podrà presentar davant el cònsol major o el cònsol menor la seva renúncia irrevocable al càrrec, la qual tindrà efecte a partir dels quinze dies naturals d'haver-la presentada. El substituirà en el càrrec el candidat següent al darrer escollit de la seva llista electoral.

Article 69. Incompatibilitats dels membres del Consell de Comú

A més de les causes d'incompatibilitat previstes en els articles 17 i 18, el càrrec de membre del Consell de Comú és incompatible amb el càrrec de cap de Govern, ministre o alt càrrec de Govern.

Article 70. Incompatibilitats dels cònsols major i menor

Endemés de les incompatibilitats previstes en l'article anterior, els càrrecs de cònsol major i menor són incompatibles amb qualsevol activitat que suposi estar en nòmina del Consell General, del Govern, d'un altre comú, d'entitats parapúbliques o de dret públic, de societats públiques o d'organismes o administracions que depenguin d'algun estat estranger, no havent-ne obtingut l'excedència.

Títol IV. Dels referèndums

Capítol primer. El referèndum de reforma constitucional

Article 71. Convocatòria de referèndum

1. Aprovat un projecte de modificació de la Constitució pel Consell General, segons el que es preveu en ella, el síndic general el lliurarà als copríneps perquè, de manera simultània i conjunta, convoquin referèndum.

2. La data de realització del referèndum serà fixada pel Consell General i, en cap cas, serà abans que hagin transcorregut trenta dies des de la comunicació als copríneps.

Article 72. Paperetes i sobres

El Govern prepararà i lliurarà als comuns i als batlles les paperetes de vot i els sobres oficials.

En les paperetes hi figurarà impresa la pregunta, tal com hagi estat plantejada pel Consell General i també les dues alternatives de resposta, en unes paperetes “SI” i en altres “NO”. Hi haurà també paperetes blanques.

Article 73. *Participació de grups d'electors*

Els grups d'electors que donin suport a alguna opció en el referèndum tenen la mateixa consideració legal que les candidatures i estan sotmesos als mateixos requisits de presentació de signatures que aquelles, tal com es preveu en el capítol tercer del títol primer.

Article 74. *Proclamació de resultats*

Fet el recompte, segons el que es preveu en l'article 49, el Govern estableix l'acta nacional del resultat del referèndum. La modificació de la Constitució quedarà aprovada si el nombre de vots afirmatius emesos pel poble andorrà supera el nombre de vots negatius. El cap de Govern proclamarà el resultat del referèndum immediatament.

Article 75. *Ratificació de la reforma constitucional*

Una vegada aprovat el projecte de reforma de la Constitució pel poble andorrà en referèndum, el síndic general el lliurarà als coprínceps per a la seva ratificació. Acompanyarà el text de la reforma una còpia certificada de l'acta nacional acreditativa del resultat.

Capítol segon. *El referèndum consultiu*

Article 76. *Convocatòria de referèndum consultiu*

Aprovada la realització d'un referèndum sobre una qüestió d'ordre polític, segons el que es preveu en la Constitució, el cap de Govern es dirigirà als coprínceps perquè el convoquin.

Article 77. *Fixació de data i pregunta*

La data i la pregunta del referèndum seran fixades pel Govern amb l'acord del Consell General.

Article 78. *Proclamació de resultats locals i nacionals*

La proclamació dels resultats es farà de manera que quedi simultàniament clara i manifesta la voluntat expressada pels votants de totes i cadascuna de les parròquies i la del conjunt del poble andorrà.

Disposició addicional

Per al còmput dels dies hàbils, s'aplicarà el calendari de dies festius fixat pel Govern.

Disposició derogatòria

Aquesta Llei deroga totes les disposicions de rang igual o inferior que en contradiguin el contingut, i en concret Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, de 3 de setembre de 1993; la Llei qualificada de modificació dels articles 6.1 i 7.1 de la llei qualificada del règim electoral i del referèndum, de 26-11-99; la Llei de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, de 15 de febrer del 2000; la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum; la Llei 9/2008, del 12 de juny, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, del 3 de setembre de 1993; la Llei 7/2014, del 24 d'abril, qualificada de modificació de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de règim electoral i del referèndum; la Llei 16/2021, del 17 de juny, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, la disposició final setena de la Llei 6/2022, del 31 de març, per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no discriminació entre dones i homes i el Decret legislatiu del 26-11-2014 pel qual s'aprova el text refós de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

Disposició final primera. *Desenvolupament reglamentari*

S'han d'aprovar i modificar les normes reglamentàries necessàries per al desenvolupament d'aquesta Llei en el termini màxim d'un any des del dia en què entri en vigor.

Disposició final Segona. *Entrada en vigor*

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

4. IMPULS I CONTROL DE L'ACCIÓ POLÍTICA DEL GOVERN

4.4.1 Preguntes

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 14 de desembre del 2022, ha examinat la pregunta amb resposta escrita del Govern, presentada per la M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, per escrit de data 12 de desembre del 2022, relativa **a les despeses d'advocats pagades pel Govern per la seva defensa a nivell de l'afer BPA**, i d'acord amb els articles 18 i 130 del Reglament del Consell General ha acordat admetre-les a tràmit i ordenar la seva publicació, (Reg. Núm. 993).

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 14 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet

Síndica General

A M. I. Sindicatura,

La sotasignada, M. I. Carine Montaner Raynaud consellera general no adscrita, d'acord amb el que disposa el capítol IV del Reglament del Consell General, formulo la següent pregunta, perquè sigui resposta pel Govern, de forma escrita.

Pregunta que es formula al Govern relativa a les despeses d'advocats pagades pel Govern per la seva defensa a nivell de l'afer BPA.

Es demana al M. I. Govern

Quin és l'import total que el Govern ha abonat en concepte d'honoraris professionals al despatx del Sr. Manuel PUJADAS DOMINGO (BUFET PUJADAS ADVOCATS) en defensa del cas BPA des de la data d'inici de la seva contractació i fins a la data d'avui.

Tenint en compte que el procés judicial del cas BPA ha estat aturat durant molts mesos, es demana si durant aquest període d'aturada del procés judicial, el Govern ha pagat algun import al BUFET PUJADAS. En cas de resposta afirmativa, es demana precisar tots els imports mensuals del període en qüestió.

El 12 de desembre del 2022

Carine Montaner Raynaud
Consellera general

4.4.2 Respostes escrites

Edicte

La síndica general, d'acord amb les previsions de l'article 90 del Reglament del Consell General,

Disposa

Publicar la resposta del Govern a les preguntes formulades per la M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per escrit de data 24 d'octubre del 2022, relatives a **un projecte urbanístic al Tarter**, i publicades en el Butlletí del Consell General número 129/2022, del 26 d'octubre.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 12 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Ministeri de Presidència, Economia i Empresa **Resposta a la pregunta escrita amb Reg. núm. E-822-2022**

Resposta del Govern a les preguntes amb resposta escrita, amb referència reg. núm. E-822-2022, presentades per la M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, de data 26 d'octubre del 2022, relatives a un projecte urbanístic al Tarter.

Preguntes que es formulen relatives a un projecte urbanístic al Tarter.

1. Qui va convocar i preparar aquesta reunió?

El grup Avintia va sol·licitar la reunió.

2. Era la primera reunió o ja han existit altres amb anterioritat? En cas afirmatiu quantes reunions s'han celebrat i qui ha participat?

Va tenir lloc una reunió prèvia el 14 de febrer del 2021 amb la participació de representants del grup Avintia.

3. En qualitat i/o en representació de qui va assistir el Sr. Gallardo a aquesta reunió?

En qualitat de ministre de Presidència, Economia i Empresa, segons el decret de nomenament del 21 de maig del 2019.

4. Com s'arriba a tenir contactes per part del Ministeri que presideix el Sr. Gallardo amb Avintia?

Tractant-se d'un projecte d'inversió estrangera que inclou un centre comercial, el grup Avintia contacta amb el ministeri competent en la matèria pels conductes habituals.

5. Quins projectes d'inversió estrangera relatius a aquest grup espanyol està avaluant el Ministeri d'Economia?

Cap actualment.

6. En cas que aquest projecte de construcció tirés endavant, com l'afectaria la recentment aprovada Llei per a la promoció de la sostenibilitat del desenvolupament urbanístic i del turisme?

Com qualsevol projecte urbanístic, estarà sotmès a la normativa en vigor.

Andorra la Vella, 7 de desembre del 2022

Jordi Gallardo Fernández
Ministre de Presidència, Economia i Empresa

4.4.3 Preguntes urgents

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 14 de desembre del 2022, ha examinat la pregunta amb resposta oral del Govern presentada per la M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, per escrit de data 14 de desembre del 2022, relativa **a quin pla de xoc o quines accions vol dur a terme la direcció del SAAS i la seva valoració pel que fa la direcció del SAAS** i, d'acord amb els articles 130 i 132 del Reglament del Consell General ha acordat admetre-la a tràmit, atorgar-li la declaració d'urgència i ordenar la seva publicació, (Reg. Núm. 1002).

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 14 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

A la M. I. Sindicatura

La sotasignada, Carine Montaner Raynaud, Consellera no adscrita, d'acord amb el que disposa el capítol quart del títol IV del Reglament del Consell General, formulo la següent pregunta perquè sigui resposta pel Govern, de forma oral, davant el ple del Consell General.

De conformitat amb l'article 132 del mateix Reglament, sol·licito que aquesta pregunta obtingui la declaració d'urgència.

Fa anys, que, en el sí del Consell General, es repeteix el mateix. El SAAS arrossega un problema de gestió de recursos que s'està agreujant cada any que passa. Havent escoltat, fa uns dies, alguns membres del sindicat del SAAS, penso que hem arribat a un punt molt crític de la situació a nivell de les urgències del SAAS i a nivell del servei d'emergència.

La falta de personal, de metges a urgències i de sanitaris al 116, genera molta pressió i fins i tot, es podria dir una pressió inaguantable pels professionals sanitaris en plantilla la qual cosa s'està convertint en baixes laborals per depressió, desmotivació, ganes de marxar del país per alguns amb aquesta pressió, el baix nivell de salari i el cost de la vida cada cop més elevat a Andorra. Una falta de personal que podria, fins i tot, posar en perill els malalts amb la desatenció involuntària dels usuaris per culpa de la saturació del sistema i la manca de planificació dels recursos necessaris.

Es demana a M. I. Govern,

Si pot explicar quin pla de xoc o quines accions vol dur a terme la direcció del SAAS per solucionar aquesta situació molt preocupant abans que ens passi una desgràcia. Per acabar es demana al M. I. Govern la seva valoració pel que fa la direcció del SAAS.

A Andorra la Vella, el 14 de desembre del 2022

Carine Montaner Raynaud
Consellera General

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 14 de desembre del 2022, ha examinat la pregunta amb resposta oral del Govern presentada per la M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez, presidenta suplent del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per escrit de data 14 de desembre del 2022, relativa **a les declaracions efectuades pel ministre Jordi Gallardo el dia 6 de desembre** i, d'acord amb els articles 130 i 132 del Reglament del Consell General ha acordat admetre-la a tràmit, atorgar-li la declaració d'urgència i ordenar la seva publicació, (Reg. Núm. 1003).

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 14 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Molt Il·lustre Senyora,

La sotasignada, Judith Salazar Álvarez, consellera general i presidenta suplent del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, d'acord amb el que preveu el Capítol Quart del Reglament del Consell General, formulo la pregunta següent perquè es respongui pel Govern, de forma oral, davant el ple del Consell General. De conformitat amb l'article 132 del mateix Reglament, sol·licito que aquesta pregunta obtingui la declaració d'urgència.

Preguntes amb relació a les declaracions efectuades pel ministre Jordi Gallardo el dia 6 de desembre

Ateses les declaracions efectuades pel ministre Jordi Gallardo als diferents mitjans de comunicació del país, en data 6 de desembre, en les que es referia a la necessitat de modificar la Llei de Relacions Laborals per evitar "buits legals" o "interpretacions" que excloguin l'aplicació de la normativa laboral andorrana.

Es demana:

Què ha motivat el canvi d'opinió del ministre, quan després de rebutjar l'oportunitat de modificar la Llei de Relacions Laborals el dia 1 de desembre en sessió ordinària de Consell General, cinc dies després, declari que cal fer-ho ?

Pregunta que haurà de respondre's, de forma oral, en el sí del Consell General.

Consell General, 14 de desembre del 2022

Judith Salazar Álvarez
Consellera general i presidenta suplent
Grup Parlamentari Socialdemòcrata

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 14 de desembre del 2022, ha examinat la pregunta amb resposta oral del Govern presentada per la M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per escrit de data 14 de desembre del 2022, relativa **a l'estudi de l'Observatori de la infància 2021 i salut mental** i, d'acord amb els articles 130 i 132 del Reglament del Consell General ha acordat admetre-la a tràmit, atorgar-li la declaració d'urgència i ordenar la seva publicació, (Reg. Núm. 1004).

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 14 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Molt Il·lustre Senyora,

La sotasignada, Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, d'acord amb el que preveu el Capítol Quart del Reglament del Consell General, formulo la pregunta següent perquè es respongui pel Govern, de forma oral, davant el ple del Consell General. De conformitat amb l'article 132 del mateix Reglament, sol·licito que aquesta pregunta obtingui la declaració d'urgència.

Preguntes amb relació a l'estudi de l'Observatori de la infància 2021 i salut mental

Vistes les noves dades presentades per **UNICEF Andorra** i el **Centre de Recerca Sociològica de l'Observatori de la Infància**.

Es demana:

Quina valoració fa el Govern de l'estudi de l'Observatori de la infància 2021 en relació a la salut mental ?

Pregunta que haurà de respondre's, de forma oral, en el sí del Consell General.

Consell General, 14 de desembre del 2022

Susanna Vela Palomares
Consellera general
Grup Parlamentari Socialdemòcrata

5. ALTRA INFORMACIÓ

5.2 Convocatòries

Avís

El proper dia 21 de desembre del 2022, dimecres, a les 12.00h, se celebrarà a la nova sala de sessions del Consell General, la Sessió Tradicional de Sant Tomàs, amb l'ordre del dia següent:

1. Informe de la delegació del Consell General a la Unió Interparlamentària corresponent a l'any 2022.
2. Informe de la delegació del Consell General a l'Assemblea Parlamentària de la Francofonia (APF) corresponent a l'any 2022.
3. Informe de la delegació del Consell General a l'Assemblea Parlamentària de la Mediterrànea (APM) corresponent a l'any 2022.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 12 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

6. ORGANISMES ADSCRITS AL CONSELL GENERAL

6.1 Raonador del Ciutadà

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 14 de desembre del 2022, ha examinat el document que li ha tramès el Raonador del Ciutadà en data 12 de desembre del 2022, sota el títol **Informe anyal del Raonador del Ciutadà al Consell General corresponent a l'any 2021** i, exercint les competències que li atribueix el Reglament del Consell General, ha acordat:

- 1- D'acord amb l'article 18.1.d), admetre a tràmit l'**Informe anyal del Raonador del Ciutadà al Consell General corresponent a l'any 2021** i ordenar la seva publicació.
- 2- Publicar, en forma d'annex al present Butlletí del Consell General, l'informe a la pàgina web del Consell General.
- 3- Trametre l'esmentat informe a la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals, de conformitat amb l'acord de la Junta de Presidents del dia 22 de maig del 2019.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 14 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Butlletí del Consell General
